

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond

Kunstide ja tehnoloogia õpetaja õppekava

Kristiin Raudnagel

**METOODILISE ABIMATERJALI VÄLJATÖÖTAMINE EELKOOLIEALISTE
LASTE TANTSUÕPETUSE ÕPETAJATE TOETAMISEKS**

Magistritöö

Juhendaja: Anu Sööt, PhD

Viljandi 2024

RESÜMEE

Metoodilise abimaterjali väljatöötamine eelkooliealiste laste tantsuõpetuse õpetajate toetamiseks

Eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuses on olulisel kohal õpetaja teadmised nii tantsuõpetuse olemuse, eakohaste oskuste ja arenguliste võimete ning nende kahe sidususe kohta. Täna sel päeval puudub eestikeelne eelkooliealiste laste tantsuõpetust toetav metoodiline abimaterjal, kus oleks sidusalt ühendatud nii laste arengulised võimed ja eakohased oskused kui ka tantsu õpetamise eripära. Käesoleva töö üheks eesmärgiks oli uurida, milline on toetava metoodilise abimaterjali vajadus eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetajate seas. Uurimistöös selgus, et

- 1) eelkooliealiste laste tantsuõpetuse metoodilise abimaterjali vajalikkust tajutakse,
- 2) metoodilises abimaterjalis soovitakse näha vanuseastmeti tundide sisu, struktuuri, tunni tegevusi, näidisharjutusi ja näpunäiteid. Teiseks eesmärgiks oli luua uurimistöö tulemusena tantsuõpetajaid toetav metoodiline abimaterjal. Välja töötatud metoodilisele abimaterjalile andsid eksperthinnangu tantsuhuvihariduse spetsialist ning õppekavade koostamise ekspert.

Märksõnad: eelkooliealised õpilased, tantsuõpetus, metoodiline abimaterjal

ABSTRACT

Development of a Methodological Aid for Supporting Preschool Dance Teachers

The teacher's knowledge about the nature of dance education, age-appropriate skills with developmental abilities and the coherence of these two plays an important role in the dance education of preschool students. Currently there is a lack of guidance in Estonian language based literature supporting the dance education of preschool students, which would coherently combine both children's developmental abilities and age-appropriate skills as well as the specifics of dance teaching. One of the aims of this research was to determine the need of supporting methodological aid among dance teachers. The research revealed that 1) the necessity of methodical aid for dance education of preschool children is perceived, 2) the methodological aid should include detailed content, structure of lessons with activities, sample exercises and instructional tips, segmented by age groups. As a result of the research a methodological aid material was developed to support dance teachers of preschool students. The developed methodological aid was evaluated by a specialist in dance education and an expert in the preparation of curricula.

Keywords: preschool students, dance education, methodological aid

SISUKORD

RESÜMEE	1
ABSTRACT	2
SISSEJUHATUS	4
1. TANTSUÕPETUS EELKOOLIEAS	6
1.1. Põhiliikumised.....	7
1.2. Mäng tantsutunnis.....	7
1.3. Tants eelkooliealistele õpilastele.....	8
2. EELKOOLIEALISE LAPSE ARENGUASPEKTID JA EAKOHANE VÕIMEKUS	10
2.1. Arenguaspektid.....	10
2.1.1. Üldmootorika ja füüsiline areng.....	11
2.1.2. Sotsiaalne ja emotsionaalne areng.....	12
2.1.3. Kognitiivne areng.....	14
2.2. Lapse eakohane võimekus ja suutlikkus.....	15
2.2.1. Noorem eelkooliiga.....	15
2.2.2. Vanem eelkooliiga.....	19
3. UURIMISMETOODIKA	21
3.2. Andmete kogumine.....	21
3.1. Valim.....	22
4. TULEMUSED	24
4.1. Küsimustiku kokkuvõte.....	24
4.2. Metoodiline abimaterjal.....	28
4.3. Eksperthinnang metoodilisele abimaterjalile.....	36
5. JÄRELDUSED JA ARUTELU	38
KASUTATUD KIRJANDUS	41
LISAD	43
Lisa 1 Tantsuõpetajate küsimustik.....	43
Lisa 2 Ekspertide küsimustik.....	45

SISSEJUHATUS

Huviharidus omab olulist tähendust hariduse-, kultuuri ja sotsiaalsüsteemis. See on terviksüsteem, kus teadmiste, oskuste, väärtuste ja käitumisnormide kaudu luuakse õppuritele võimalused mitmekülgseks arenguks ning eneseteostuseks. Tantsuhuviharidus on üks huvihariduse all olev valdkond, mille eesmärk on pakkuda kvaliteetset ning süsteemset tantsuõpetust, luua positiivseid liikumisharjumusi ning pakkuda liikumis- ning tantsurõõmu (Tantsuhuvihariduse põhimõtted, 2021).

Tantsimine on ainukene liikumisvorm, mis vastab lapse kaasasündinud vajadusele edastada liikumise kaudu oma mõtteid, tundeid ja ideid. Kaasates nii vaimu, keha kui hinge on tantsuõpetuse tunnis tegevus terviklik ning tegutsemise tulemus pakub rahuldust, mida mitte ükski teine õppeaine ega tegutsemine ei paku (Joyce, 1993; Cone & Cone, 2012).

Eelkoolialiste õpilaste tantsuõpetaja teadmised nii lapse arengust kui ka tantsuõpetuse olemusest ning eripärast on olulised, kuna lapse võimed ning oskused on eelkooliea igas vanuseastmed erinevad. Töö autorile teadaolevalt puudub tänasel päeval eelkoolialiste laste tantsuõpetust toetav metoodiline abimaterjal, kus oleks komplekselt ühendatud ja esitatud nii laste arengulised võimed ja eakohased oskused kui ka tantsu õpetamise eripära, vastates suures plaanis küsimusele, kuidas õpetada tantsu eelkoolialistele lastele? Samas õpetatakse eelkoolialistele tantsu palju, eeskätt just peale lasteaia õppetegevust toimivate ringitundidena, mida pakuvad erahuvikoolid (tantsustuudiod / tantsukoolid). Seal töötavad tantsuõpetajad on aga väga erineva kvalifikatsiooniga ja oskustega, ning sageli viivad tunde läbi ka ilma erialase kvalifikatsioonita õpetajad. Hetkel puudub teadaolevalt ka eestikeelne eelkoolialiste tantsuõpetuse raamõppekava, millele õpetajatel oma töös tugineda oleks võimalik. Antud probleemile on tähelepanu juhtinud ka Eesti Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liit. Samuti on töö autor, olles küll erialase kvalifikatsiooniga, kogenud ise end sarnasest olukorrast, küsimusega, mida ja kuidas eelkoolialistele tantsus või tantsu kaudu õpetada.

Sõlmpunktina kujunes töös välja **kaks eesmärki**: 1) uurida, milline on vajadus toetava metoodilise abimaterjali järele, viies selleks läbi küsimustiku eelkoolialiste laste tantsuõpetajate seas, 2) tuginedes küsimustiku tulemustele ning kirjanduses olevatele allikatele, luua tantsuõpetajaid toetav metoodiline abimaterjal.

Eesmärgist tulenevalt püstitati järgmised **uurimisküsimused**: Milline on vajadus

eelkooliealiste laste tantsuõpetuse metoodilise abimaterjali järele? Milline peaks olema metoodilise abimaterjali sisu, et toetada eelkooliealiste laste tantsuõpetajat?

Töö koosneb viiest peatükist. Töö esimeses osas antakse ülevaade eelkooliealiste õpilastele suunatud tantsuõpetusest huvihariduses, selle olulisusest ning mõjust lapse arengule. Teises peatükis tuuakse välja eelkooliealise lapse arenguaspektid ning eakohane võimekus ja suutlikkus. Kolmandas peatükis antakse ülevaade uurimistöö metoodikast, kirjeldatakse valimit ning uurimisprotsessi. Neljandas peatükis esitatakse töö tulemused - esmalt tuuakse välja tantsuõpetajatele suunatud küsitluse tulemused, teisalt allikatele tuginedes eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse metoodiline abimaterjal ning kolmandaks esitletakse loodud materjali kohta ekspertarvamused. Viies peatükk hõlmab endas tulemuste analüüsi, järeldusi, töö piiranguid ning soovitusi edasiseks tööks.

1. TANTSUÕPETUS EELKOOLIEAS

Lapse põhitegevus on mäng ning see on lahutamatu osa lapsepõlvest (Haridus- ja teadusministeerium, 2019; Kikas & Niilo, 2008). Erinevatest uuringutest on leitud, et mäng on lapse jaoks nii meelelahutus kui ka erinevate olukordadega eksperimenteerimine. Laps mängib nii, nagu tema maailma mõistab ning tunnetab - see on põhiline viis, kuidas laps ennast väljendab. Mängides on näha ka lapse teadmisi, oskusi, tundeid ja soove (Kivi & Sarapuu 2005; Mänd, 2003; Sansom, 2011).

Mängu on sobiv siduda liikumise ja tantsuga eelkõige liikumisvajaduse rahuldamiseks. Liikumisvajadus on lapse üks põhivajadustest ning üldiselt on liikumine laste meelest lõbus ja see tuleb neil loomulikult. Liikumiskasvatuse peamiseks eesmärgiks on aidata kaasa ning toetada lapse mootorset ja füüsilist arengut. Liikumisõpetus, sealhulgas tantsuõpetus tugevdab lapse enesehinnangut, eneseväärikustunnet ning aitab kaasa suhtlusoskustele ning mõtlemisprotsesside arengule. Luues lastele kogemusliku ja elamustele põhineva õppe, tuleb esile liikumise ja tantsu tähendus kui elamuste pakkuja, eneseväärikuse lisaja ja väljendusvahendina (Karvonen, 2003).

Liites omavahel mängu, liikumise ja tantsu, on tulemiks tantsuõpetus. See on üks mitmekülgsemaid liikumisvorme, läbi mille õpib laps tundma oma keha, valitsema liigutusi ning süveneb liikumise tundlikkus (Kivi & Sarapuu, 2005; Sansom, 2011). Tantsuõpetuses toimub pidev liikumine, mängimine, eksperimenteerimine, fantaasia arendamine ning oma keha tundma õppimine - need annavad hea eelduse nii lapse füüsilisele kui ka vaimsele tervisele ning loovad häid aktiivsusega seotud väärtusi (Haridus- ja teadusministeerium, 2019).

Tantsimine aitab lapsele teadvustada tema mina-pilti, eneseteadvust, enesehinnangut, enese suunamise oskust ning mõista ümbritsevat (Mänd, 2003; Joyce, 1993). Teadlikkus oma kehast ning keha liikumisvõimalustest kujundab välja lapse eneseusalduse, tänu millele julgeb laps oskuslikumalt eksperimenteerida ning omandada uusi kogemusi. Taoline julgus äratab uudishimu, mis motiveerib ja innustab last aktiivselt liikuma (Oja, 2008).

1.1. Põhiliikumised

Eelkooliealiste õpilastega töötades tuleks silmas pidada, et kõik põhiliikumised (roomamine, ronimine, kõndimine, jooksmine, hüppamine jm) vajavad tähelepanu ning need võiksid olla tantsutundi erinevatel viisidel kaasatud (Mänd, 2003). Nooremas eelkoolieas on põhifookuses põhiliikumiste kujundamine ning hilisemas eelkoolieas kehaliste võimete arendamine (Oja, 2008). Põhiliikumisi harjutatakse aega-mööda, arvestades ealisi oskusi ning vähehaaval muutuvad need automaatseteks liigutusteks (Mänd, 2003). Erinevad uuringud on näidanud, et uute liigutuste omandamine esimeses kooliastmes sõltub suuresti teatud kehaliste võimete omandamisest juba eelkoolieas (Oja & Savik, 1999). Saame järeldada, et eelkooliealiste õpilastel on põhiliikumised ning kehalised võimed teineteisest sõltuvad, need mõjutavad liikumist kooli algastmes ning neid printsiipe saab hästi toetada tantsuõpetuse kaudu.

1.2. Mäng tantsutunnis

Eelkooliealiste tantsuõpetusse on võimalik integreerida mitmeid mänguliike, mis toetavad lapse arengut mitmekülgsel viisidel. Nooremas eelkoolieas kasutatakse peamiselt matkimismänge, uurimismänge ja sotsiaalseid mänge (Ward, 2001; Woolfson, 2001). Laps naudib mänge, kus tal tuleb kellegi teise tegevust järgi teha, tänu mille on matkimismängud kaasa haaravad (Woolfson, 2001). Uurimismängude käigus õpib ta palju just värvuse, kuju, struktuuri ja tekstuuri kohta (Ward, 2001). Sotsiaalsete mängude abil õpib laps kaaslastega arvestama ja suhtlema (Kivi & Sarapuu, 2005).

Vanemas eelkoolieas eeltoodud mänguliigid võivad küll tegevustes säilida, kuid lisanduvad ka eripärased rütmi-, rahmeldamis-, etendamis- ja rollimängud. Lisaks on vanemas eelkoolieas lapse arengut mitmekülgselt toetav loovmäng. Sööt on defineerinud loovmängu olemust järgmiselt: See on mänguline lahenduste leidmine uutes, tundmatutes olukordades. Loovmäng eeldab paariliste vahelist usaldust, mängija enda loomingulist panust, julgust ja otsustusvõimet ning et loovmängus puudub õige ja vale, vaid koosneb mängijate otsustest, panusest ning oskustest (2011). Kõikidest mängu liikidest on loovmängul tantsuõpetuses oluline

roll, kuna läbi selle õpib laps tundma ennast ja teisi ning kogeb ja avastab oma seesmisi ja välimisi piire.

1.3. Tants eelkooliealistele õpilastele

Eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse õppetegevus tugineb laste arengulistel eripäradel ning aruengukomponentide koosmõjule erinevates vanuse astmetes. Tantsimine on tegevus, mis edendab tervislikku eluviisi, üldfüüsilist valmisolekut, sotsiaalset ja kultuurilist mõistmist. Tantsu kaudu omandavad lapsed oma arusaamade, ideede ja tunnete väljendamist vajalikud psühhomotoorsed ja kognitiivsed oskused. Väliselt võib huvihariduse tantsuõpetuse sisu olla ilmne ning kergesti hinnatav, kuid lapse arengule on õpitu kogemine kordumatu ja isiklik, mida tihti peale ei saa mõõta ega jälgida (Cone & Cone, 2012).

Tantsuõpetuse eesmärk on juhtida lapsi oma keha tantsuelementide ja põhiliikumiste loova kasutamiseni (Joyce; 1993). Olgugi, et nooremad eelkooliealised lapsed õpivad eelkõige õpetajat imiteerides, annab see õpilasele materjali, mille pealt ise luua ja eksperimenteerida (Sansom, 2011). On oluline lasta õpilastel oma keha avastada ning eripäraste liikumistega katsetada, et leida omaenda liikumis- ja tantsukeel. Tänu nooremas eelkoolieas eksperimenteerimisele hakkab laps vanemas eelkoolieas eelnimetatud teguritest ise aru saama ning omandama. Pideva protsessi tulemusena suudab laps neid tegureid iseseisvalt kasutada (Joyce, 1993).

Vanemas eelkoolieas on laps võimeline tegelema loovtantsuga - tänu keelelisele arengule lapse fantaasia õitseb ning ta on suuteline rohkem eripäraste liikumistega eksperimenteerima (Ward 2001). Sööt (2016) on Joyce (1993) aluseks võttes kirjeldanud loovtantsu kui vaba eneseväljendust, mille raamistiku loovad tantsuelemendid - keha, ruum, aeg ja jõud. Tänu tantsuelementidele, mis omakorda jagunevad alamkategoriatesse, avardub loovtantsu tunnis võimalus katsetada ja leida eripäraseid liikumisvõimalusi (Joyce 1993; Cone & Cone, 2012).

Kogedes eripäraseid võimalusi läbi tantsu loovad lapsed endale järjest terviklikuma ettekujutuse neid ümbritseva toimimise kohta. Tantsimine annab lastele aimdust, kes nad on, kuidas nad liiguvad, mida mõtlevad, kuidas tunnevad ja teistega suhtlevad. Nad õpivad, et enese väljendamiseks on mitmeid võimalusi. Uute arusaamade kogemine ja leidmine on esteetiline

kogemus. Tantsuelementidega eksperimenteerimisel teevad õpilased esteetilisi valikuid milliseid liigutusi kasutada ning milline on nende kvaliteet. Kogu tantsuline liikumine on kvalitatiivsete otsuste jada tulemus, kuidas tantsuelemente eneseväljendamiseks kasutatakse ning see on sihipäraste otsuste tulemus (Cone & Cone 2012).

Mõistmine kuidas luua, õppida, koostööd teha, uusi ideid ja arusaamu rakendada on olulised, et olla produktiivne ja edukas. Tantsuõpetuse kaudu õpivad lapsed uurima uusi kogemusi ning avastama, mida nad suudavad ja mis neid kõnetab. Täpsemalt õpitakse loomise protsessi, probleemi lahendamist, olukorra hindamist ning oma vaatenurga jagamist. Kõik eeltoodud omadused on vajalikud edu saavutamiseks igas valdkonnas. Tulemusliku õppe korral tekib positiivne enesehinnang ning eduelamus, mis aitab kaasa edasistele võimalustele ennast, teisi ja maailma tundma õppida (Cone & Cone, 2012).

Eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetaja põhiülesandeks on arendada, vaadelda ning analüüsida lapse füüsilist arengut (Kivi & Sarapuu, 2005). Lisaks kannab tantsuõpetaja hoolt ka tunnetuse ja fantaseerimise eest. Väikelastega töötades peab iga tantsutund olema läbimõeldud ning planeeritud, arvestamaks laste arenguliste liikumisvajadustega ning vastama lapse arengutasemele (Oja, 2008).

2. EELKOOLIEALISE LAPSE ARENGUASPEKTID JA EAKOHANE VÕIMEKUS

Järgnevas peatükis antakse ülevaade eelkooliealiste laste arenguaspektidest ning eakohastest oskustest ja võimetest tantsuõpetuse kontekstis.

2.1. Arenguaspektid

Laste vähese liikumise probleemid kanduvad aastate lõikes järjest enam nooremasse vanuseastmesse. Siinkohal tasub mainida, et vähene liikumine mõjutab nii lapse füüsilist kui ka emotsionaalset ja sotsiaalset arengut (Oja, 2008). Luues tantsuõpetuses mängulise, vaba ning avatud õpikeskkonna, on võimalik neid probleeme vähendada ning ära hoida, kuna tantsimine soosib keha mitmekülgset arengut.

Mänd (2003) ja Oja (2008) on toonud välja peamised valdkonnad, mida liikumine, sealhulgas tantsimine arendab:

- **Füüsiline areng** - Lastel on päevane liikumisvajadus, mis tänu tantsmisele saab suuresti rahuldust. Aktiivne liikumine on mitmekülgsest positiivne, kuna lisaks tervisliku seisundi tugevdamisele edendab see ka põhiliikumiste kujunemist ning soodustab kehalise võimekuse ning tugiliikumisaparaadi arengut;
- **Motoorne areng** - Arenevad lapse lihased, koordineerimine, tasakaal jms;
- **Sotsiaalne areng** - Tantsutundides tuleb teha omavahel koostööd, olla teistega arvestav, suhelda ning lahendada probleeme. Lisaks paneb tantsutundides osalemine lapsi kohanema uute eripäraste olukordadega, arendab meelekindlust ning kujundab enesehinnangut;
- **Emotsionaalne areng** - Tantsimise ning erinevate liikumisvõimaluste avastamisel tekivad eripärased tunded, meeleolu, emotsioonid ning hoiakud. Laps õpib neid tundma

ning nendega eksisteerima. Lisaks parandab tantsimine meeleolu ning vähendab ülemäärast stressi;

- **Vaimne areng** - Tantsutunnis arenevad lapse meeled, tähelepanu, mälu ja mõtlemine. Lisaks arendab aktiivne tegutsemine ka lapse silmaringi;
- **Esteetiline areng** - Läbi erinevate liikumiste areneb lapse värvi, vormi ja ruumitaju. Cone ja Cone (2012) on lisanud, et esteetiline mõistmine hõlmab kuidas tantsuelemente ühendatakse mõtestatud kehaliigutustega mustriteks, mis väljendavad ideid ja tundeid. Lisaks, et olukorras, kus lapsed mõtisklevad ja kirjeldavad neid naerma ajanud toimunud, mõistavad nad oma esteetilisi eelistusi.

Tegeledes tantsuõpetuses kõigis ülaltoodud arengu valdkondades eesmärgipäraselt, suurendab see oluliselt lapse arengulisi oskusi ning arusaama, kuidas kasutada oma keha väljendus- ja suhtlemisvahendina (Cone & Cone, 2012).

2.1.1. Üldmootorika ja füüsiline areng

Samaväärselt liikumiskasvatusele on tantsuõpetuse üheks eesmärgiks aidata kaasa ning toetada lapse mootorset ja füüsilist arengut. Karvonen (2003) on välja toonud baasmootorika jagunemise: liikumis-, käsitsemis- ning tasakaaluoskused.

Laste liikumises on tähtsal kohal koordineerimine ning liikumistaju. Koordineerimise all mõistetakse inimese võimet integreerida erinevate kehaosade liigutused ühtseks ja sujuvaks tegevuseks - Liikumiste sooritamisel on liigutuste ulatus, jõud ja aeg omavahel proportsioonis (Karvonen, 2003). Koordineerimise oskusi harjutades tuleb silmas pidada, et esmalt kasutada jäsemete samasuunalisi ja samaaegseid ning hiljem erisuunalisi ning eriaegseid liigutusi. Harilikult on käte koordineerimine rohkem arenenud kui jalgade, mistõttu võiks tähelepanu pöörata ka eripärastele jalgadeharjutustele (Randrüüt, 2003).

Käsitsemisoskused on võimalik liigitada kaheks: Üldmootorika ning peenmootorika (Karvonen, 2003). Tantsutunnis on mõlemal oluline väärtus. Üldmootorika võimaldab lapsel eripärasteid vahendeid käsitseda, näiteks esemete veeretamine, keerutamine, lükkamine,

viskamine, püüdmine jm. Peenmootorika tagab täpsuse ja täiuslikkuse - seda on võimalik arendada läbi erinevate näpu- ja käteharjutuste ning ka läbi muusikariistade mängimise (samam).

Tasakaalu on võimalik jaotada dünaamiliseks ja staatiliseks ning need kujunevad välja 5. ja 7. eluaasta vahel. Dünaamilise tasakaalu puhul püüab laps liikumisel tasakaalu säilitada - seda on võimalik tantsutunnis harjutada näiteks mööda eripärasteid jooni liikudes. Staatilist tasakaalu on võimalik harjutada ühe koha peal asendit võttes (samam).

Üldjuhul on inimesel üks kehapool, üks käsi ja jalg teisest rohkem arenenud, mistõttu võib liikumistes näha asümmeetriat. Tasakaalu treenimine aitab seda vähendada ning kehapoolte võimekust võrdsustada. Kuna igapäeva toimetustes koormatakse üsna intensiivselt enim arenenud keha poolt ja/või jäset, siis tantsutunnis on oluline pöörata tähelepanu rohkem teisejärgulisele poolele. Tasakaalu arendamist soosib enim aeglane liikumine. Kui liikumine toimub sujuvalt ja väga aeglaselt tempos, võib isegi tavaline kõnd osutada küllaltki keeruliseks (Randrüüt, 2003). Lisaks on potentsiaalsed ka tasakaalu kaotamise ja kukkumise harjutamised. Tasakaalu tahtlik kaotamine võimaldab selgemalt tajuda keha raskuskeskme paiknemist ning jäsemete toetavat funktsiooni (samam).

Tantsuõpetus suurendab lapse võimet sooritada nii lokomootoriseid kui ka mittelokomootoriseid liigutusi ning jadasid, kasutades eripärasteid tantsuelemente. Lisaks arendab tantsuõpetus nii lapse vastupidavust, jõudu, painduvust kui ka koordinatsiooni, kiirust ja tasakaalu. Tantsuõpetuses õpitakse tundma lõputuid liikumisviise, sealhulgas oskust kuidas seda teha ohutult, mis omakorda suurendab laste enesetaju. Seeläbi tunnevad nad end uutes füüsilistes tegevustes mugavalt ning mõistavad harjutamise ja järjekindluse väärtust (Cone & Cone, 2012).

Tantsimise kaudu saavad õpilased teadlikuks kuidas lihaseid kasutatakse - kuidas toimub liigutuse alustamine ja peatamine, kuidas liikuda sujuvalt ning hoida tasakaalu, milliseid liigutusi loovad lihaste pingutamine ja lõdvestamine ning kuidas toimub raskuse ülekandmine (samam).

2.1.2. Sotsiaalne ja emotsionaalne areng

Sotsiaalne ja emotsionaalne kompetents aitab lapsel igapäevaelus toime tulla, grupis kohaneda, lahendada probleeme ning paremini mõista nii ennast kui teisi. Lapse sotsiaalses arengus on olulisel kohal ühismängud ning -liikumised. Tänu nendele õpib laps kaaslastega

arvestama ning suhtlema. Kindlate rollide ja reeglitega tegevused aitavad lapsel arendada suhtlemisoskusi ja psühholoogilisi kogemusi. Tänu eelnimetatule õpib laps järgima ausa mängu põhimõtteid, nii võitmist kui ka kaotamist ning järjekorras ootamist (Kivi & Sarapuu, 2005).

Tantsimise kaudu avastavad lapsed kes nad on, kuidas nad liiguvad, mis tundeid liikumine endaga kaasa toob, milliseid liikumisi neile teha meeldib ja kuidas need liikumised üksteisele sarnanevad ja ka erinevad. Nad õpivad tegema otsuseid, arendama oma kujutlusvõimet ning väljendama ideid ja tundeid (Cone & Cone, 2012). Järgnevas tabelis on välja toodud eelkoolialiste laste eeldatavad sotsiaalsed oskused tantsutunnis kontekstis (Kivi & Sarapuu, 2005):

2-aastane	3-aastane	4-aastane	5-aastane	6-aastane
Saab hakkama lihtsamate ülesannetega lühiajaliselt.	Suudab keskenduda tegevusele kuni 10-minutit	Suudab keskenduda tegevusele 15-20-minutit	Suudab keskenduda tegevusele 20-30-minutit	Suudab keskenduda tegevusele 30-35-minutit
Oskab juhilduda vaid täiskasvanu korralduse järgi ning tegutsemisel vajab õpetaja abi.	Enamasti oskab juhilduda täiskasvanu korraldus järgi.	Täidab korraldusi, mõistab reegleid, käske ja keelde.	Mõistab nii õpetaja suulisi korraldusi, kui oskab ise tegevusi algatada.	Mõistab õpetaja korraldusi ning oskab ka ise reegleid selgitada ning vajadusel kohandada
Liikumisel laps jäljendab täiskasvanut.	Oskab matkida erinevaid rolle.	Soodne aeg alustada fantaasial põhinevate ülesannetega.	Teeb meelsasti kaaslastega koostööd. Oskab tegutseda paaris ja grupis.	Oskab liikumisi ise luua
Oskab valida kahe võimaluse vahel		Oskab oodata järjekorras. Õpib jaotamist	Oskab oodata järjekorras ning arvestab reegleid.	
Matkides oskab teha tervitust, palub ja tänab.	Meeldetuletamise peale oskab teha tervitust, palub ja tänab	Oskab tervitada ilma meeldetuletuseta.	Oskab iseseisvalt tervitada.	
Saab aru tunnetest ja oskab väljendada oma emotsioone		Oskab oma tundeid väljendada	Oskab rääkida oma tunnetest ja emotsioonidest.	Arenenud on empaatia ning teistega arvestamise võime. Tajub ohte.

Tabel 1. Sotsiaalsed oskused tantsutunni kontekstis (Kivi & Sarapuu, 2005)

2.1.3. Kognitiivne areng

Kognitiivne areng viitab sellele, kuidas inimene tajub, mõtleb ja omandab arusaamise maailmast läbi geneetiliste ja õpitud tegurite koosmõju. Tantsimine hõlmab endas mitmeid kognitiivseid oskusi nagu taju, mäletamine, tähelepanu, kontsentratsioon, probleemilahendusoskus, kriitiline mõtlemine ning muusika ja rütmi mõistmine (Balgaonkar, 2010; Karvonen, 2003).

Tantsuõpetuse kognitiivne eelis on oma keha tundma õppimine ning selle seostamine nii teiste kui keskkonnaga. Täpsemalt edendab tants kognitiivset arengut läbi omaenda keha peal kogetu. Lapsed näitavad oma kontseptuaalset arusaama elust ja oludest just läbi liikumise - seda nimetatakse kui *kinesthetic answer* ehk kinesteetiliseks arusaamaks (Cone & Cone, 2012). Kognitiivseteks võimeteks on ka kriitiline ja loov mõtlemine, mida suurel määral kasutatakse tantsu ja tantsuelementide õppimisel, eksperimenteerimisel, loomisel, vaatlemisel, esinemisel ja ka sellele reageerimisel. Esitades või vaadeldes teevad lapsed objektiivse või subjektiivse analüüsi ja hinnangu (samas).

Enese keha mõistmisel ning selle liikumise tajumisel on kaks olulist komponenti: keha tunnetamine ning kinesteetiline taju (Karvonen, 2003; Sansom, 2011). Keha tunnetamine on oluline oskus, et laps mõistaks kehaosade nimetusi, nende paiknevusi, kehaosade omavahelist suhet ning tähtsust sellest, kuidas üks mõjutab teist ning mis moel neid efektiivselt liigutada. Lisaks on oluline ka arusaam, miks lihase pingutusele järgneb lõdvestus ning miks on tarvis kehaasendeid muuta ehk hakkab figureerima ka kinesteetiline taju - see annab kehale võime tajuda ning olla teadlik keha liikumisest ning asendist ruumis (Karvonen, 2003). Läbi kinesteetilise taju õpib laps tundma ennast, kaaslasi, erinevaid väärtusi ja hoiakuid. Taolist varajast teadlikkust liikuvast kehast saab omandada ainult läbi tantsulise liikumise ja mängu (Sansom, 2011).

Lastele on muusika tajumine ning liikumine loomuomane. Šveitsi muusikapedagoog E. J. Dalcroze on täheldanud, et inimene, kes rütmi kehaliselt ei taju, ei ole võimeline ka muusikalist rütmi tajuma. Saab järeldada, et rütmi õppimine ja tajumine on liikumiseks ja ka tantsimiseks oluline oskus, mille arendamisele on võimalik tantsutundides muusika abil tähelepanu pöörata (Kivi & Sarapuu, 2005). Rütmi õppimise eesmärk tantsutunnis on arendada liigutuste ajaliskulgu ning täpsust, dünaamilisust, väljendusrikkust ja individuaalsust (Mellon, 1999).

Eelkooliealistel õpilastel soodustavad rütmi õppimist lisaks muusikale ka löökinstrumendid, plaksud ja matsud, jalalöögid ja keeleklõksud (Randrüüt, 2003).

Ruunitaju arendamiseks sobib kasutada tundides mitmeid suundi ning eripäraseid asetusi ruumi ning kaaslaste suhtes. Lapse ruunitaju jääb väga piiratuks, kui kasutada ainult näoga peegli poole seismist, kuna liikumine võib jääda ühekülgseks ning piiratud on ka ruumis orienteerumine. Kuna lapsele muutub oluliseks kaaslaste olemasolu, siis vajab laps ka kaaslaste jälgimisvõimalust. Näiteks ringi või kaare kasutamine aitab õpilastele nii olla märgatud kui ka märgata kaaslasti. Sooritades harjutusi male asetuses, on soovitatav paluda aeg-ajalt kõige tagumisel real ette joosta ning teistel üks rida taganeda - see on üks viisidest, kuidas areneb laste ruumiline kogemus (sammas).

2.2. Lapse eakohane võimekus ja suutlikkus

Järgnevas peatükis antakse ülevaade laste eakohastest oskustest ning eripäradest tantsutunni kontekstis. Siinkohal rõhutab autor, et iga laps areneb siiski omas tempos ja oskused võivad varieeruda. Järgnev informatsioon põhineb laste keskpärastel oskustel ja suutlikusel.

Noorema eelkoolialise lapse kehas toimuvad pidevalt suured muutused. Keskmiselt kasvab väikelaps aastas 8 cm ning võtab juurde ca 3 kg. Suurte kasvuspurtidega seoses muutub ka lapse keha - pea väiksemaks ning nägu laiemaks (Woolfson, 2001). Ainult poole aastase vahega lapsed on nii kehaehituselt kui ka arenguliselt väga erinevad (Mänd, 2003). Kõikide eelnimetatud tegurite mõjul muutub keskmiselt lapse keha aastast aastasse kõhnemaks, väledamaks ja tugevamaks, mis aitab lapsel järjest oskuslikumalt joosta, keksida, tasakaalu hoida ning muid liikumisi sooritada. Lisaks võimaldab keha proportsioonide muutus osaleda aktiivses liikumises ilma väsimata järjest pikemalt (Butterworth & Harris, 2002).

2.2.1. Noorem eelkooliiga

Noorema eelkooliealisteks lasteks loetakse 2-4-aastaseid lapsi (Oja, 2008). Antud vanuses on laste mõtlemine veel korrapäratu ja ebaloogiline - laps õpib kasutama sümboleid ja sisemisi

võrdpilte (Sarapuu & Kivi, 2005). Tekkimas on ettekujutus hulga mõistetest nagu vähe, palju, üks ja kaks, kuid laps ei adu veel keerukamaid mõisteid nagu keskel, diagonaali, paremal ja vasakul (Etti, s.a).

Noorema eelkooliea tantsuõpetuses on esmatahtis ühtse rühmategevuse saavutamine ehk arendada laste oskust tegutseda rühmana ning järgida õpetaja juhiseid ja korraldusi. Peamiselt toimub liikumine õpetajat matkides ning seda vastavalt muusika või etteõeldud meeleolule. Liikumist õpetatakse juhindudes muusikaosade vaheldumisele, muusika alguse ja lõpule reageerimisele, tempode muutustele ning võttes arvesse dünaamikat. Tundides kasutatakse suurel määral tammumist, kõndi, jooksu, päkkadel kõndi, keerutamist ja kükitamist (Oja, 2008).

Teise eluaasta alguseks jõuab laps titeest välja ning hakkab juhtima oma keha. Kuusik (2007b) on välja toonud, et selles vanuses eristub nii juhtiv käsi kui ka kujuneb välja esmane kahe käe koostöö. Lisaks kujuneb välja silma-käe koostöö, mis tähendab, et laps suudab jälgida oma käte-jalgade tööd. Motoorsel tasandil on lapse oskused täiustunud - järk-järgult kaovad liigsed liigutused ning liikumine muutub sujuvamaks. Laps oskab kõndimisel kasutada erinevaid temposid, peatuda, pöörata, hüpata ja joosta. Kuna kehakontroll on tunduvalt suurenenud ning see ei vaja enam niivõrd tähelepanu, siis hakkab laps järjest enam keskenduma ümbritsevale keskkonnale (Ward, 2001).

Kahe aastane laps suudab järgida täiskasvanu juhiseid juhul, kui on saavutatud lapse maksimaalne kaasatus. Küll aga suudab ta korraga olla haaratud ainult ühele tegurile. Piisab kõrvalisest müra kui laps juba ei suuda keskenduda õpetaja jutule (samas). Ülesannete ja selgitustega peab olema ettevaatlik ning need peavad olema läbimõeldud. Koormates last liigsete juhtnööridega, võib see lapse jaoks tuua kaasa pettumuse, kuna lapse juhendumisvõime on endiselt piiratud (Ward, 2001; Mänd, 2003). Laps väsib kiiresti ning vajab pause või vahelduvaid tegevusi. Võttes arvesse antud vanuserühma hajusat tähelepanu kasutatakse põhiliikumiste väljakujunemiseks tundides mitmekülgset ning sagedast tegevust. See tähendab, et läbiviidavad harjutused peaksid olema vahelduvad - aktiivne ning passiivne tegevus üksteisele järgnema, et vältida lapse üleväsimust ning kurnatuse tekkimist (Mänd, 2003).

Kahe aastase lapsega töötades tuleks silmas pidada, et kõik põhiliikumised vajavad tähelepanu ning need võiksid olla tantsutundi erinevatel viisidel kaasatud. See on aeg, kui lapsed põhiliikumisi õpivad ning edasi need vaid täiustuvad (samas). Tantsuõpetajal on oluline teada, et vertikaalsuunda hakkab laps tajuma umbes 1.5-aastaselt ning horisontaalsuunda 2-aastaselt ning

alles 3-aastane laps suudab korraga tajuda nii vertikaal- kui horisontaaljooni (Mänd, 2003). Näiteks on võimalik horisontaal- ja vertikaalsuundi omandada õppides erinevaid maastike: mäed (liikumine horisontaalis) ning ojad (liikumine vertikaalis).

Kivi ja Sarapuu (2005) on välja toonud oskused, mida üks 2-aastane laps on suutlik tegema ning millega on laps suutlik tantsutunnis tegelema: Laps suudab kahe jalaga hüpata põrandalt üles ning väikeselt tasapinnalt ka alla, seisab hetkeks ühel jalal, kõnnib ettepoole mööda joont ning tahapoole joone läheduses, oskab kõndida kikivarvul, imiteerib liigutusi ning erinevaid kehaasendeid, peatub täisjooksult. Lisaks suudab kahe aastane laps kõndida nii ette poole, tagurpidi, kui ka külgsuunas - seda ka poolvarbal. Ta suudab põlvitusasendist ilma käte abita püsti tõusta, kõrgemale tasemele (näiteks toolile) ronida ning lühikeseks ajahetkeks ka ühel jalal seista (Ward, 2001). Lisaks oskab laps hüpata ning ilma kukkumata maanduda. Tema koordinatsioon on täiustunud, tänu millele suudab paari lihtsamat liigutust teha samaaegselt (Woolfson, 2001).

Kolme aastase lapse närvikeskuse funktsionaalne arenemine saavutab taseme, mis võimaldab omandada suure hulga uusi liigutustegevusi (Oja, 2008). Lapsele meeldivad liikuvad tegevused, näiteks hüppamine ja jooksmine. Kõrgemate tasemete vahetusel, näiteks tasakaalupingil, vajab laps veel kõrvalist abi, näiteks kätt või tugipuud. Lisaks meeldivad lastele tegevused eripäraste rekvisiitidega, mida saab visata, jalaga lüüa ja üleskorjata - olgu nendeks pallid, riisikotid või rätikud. Palli püüdmises ei ole selles vanuses laps veel piisavalt pädev. Pigem soovitatakse kasutada veeretamist (Woolfson, 2001).

Kolme aastane laps oskab koordineerida käte ja jalgade vahelist koostööd, tänu millele on võimeline sooritama mitut kehalist harjutust korraga. Tugevamad jalalihased aitavad lapsel selles vanuses hüpata ning ilma kukkumata maanduda. Täielik hüppamise oskus areneb välja 3.-4.eluaasta vahel. Tasakaalu harjutamiseks võib (hüppamise eeldusharjutusena) integreerida erinevatesse harjutustesse ühel jalal seismist (Woolfson, 2001). Tavalist jooksu oskab laps nüüdseks ka poolvarbal teha ning jooksu käigus soovitud suunas pöörata ning jooksu jätkata. Lisaks oskab antud vanuses laps ka iseseisvalt kukerpalli teha (Ward, 2001).

Kuna oskused on niivõrd arenenud siis oskab laps ka jäljendamisel järjest keerukamaid liikumisi matkida (Woolfson, 2001). Kolmeaastasele lapsele meeldib teha erinevaid kujusid. Nad mõistavad hästi tasandeid, suundi ja suuruseid, kuid arusaam kohast, liikumisrajast ja fookusest ei ole veel välja kujunenud (Joyce, 1993). Siinkohal on oluline mainida, et kolmeaastane laps ei

ole suuteline eristama objekti kahe või enama tunnuse alusel (Woolfson, 2001). Harjutusi läbi viies on oluline anda objektile üks tunnus, näiteks ainult värv. Vastasel juhul võib laps tunda harjutuse läbimisel segadust ning tähelepanu hajub. Lisaks on kolmeaastane laps suutlik arusaama äärmustest nagu terav-pehme ja raske-kerge. Seos, et liikumine on seotud muusikaga tekib hiljem, kuid sellegi poolest on see potentsiaalne vanus töötamaks kiire ja aeglase tempoga (Joyce, 1993).

Kolmeaastase lapse tähelepanu on veel suuresti hajuv. Ta vajab konkreetseid juhiseid ning neid tuleks anda vahetult enne ülesande sooritamist. Tegevuse muudatusest on last vaja ette hoiatada, et saavutada tema maksimaalne tähelepanu (Ward, 2001). Laps õpib vähehaaval teistega koostööd tegema, kaaslasti mõistma ning nendega arvestama, kuna tema keeleline oskus järk-järgult areneb ning tänu millele oskab ta kaaslastega arutada ning erinevaid kokkuleppeid sõlmida. Ta suudab mõnevõrd oma mõtteid selgitada ning ka juba teisi kuulata, jagab meelsamalt oma rekvisiite, ootab oma järjekorda ning oskab keskendumisel täita mängureegleid (Ward, 2001; Woolfson, 2001).

Suuresti on arenenud ka kolmeaastase lapse keeleoskus, tänu millele oskab laps fantaseerida ning eksperimenteerides ülesandeid lahendada (Ward, 2001). Laps suudab mõne eemaloleva eseme ettekujutamiseks kasutada oma fantaasiat ning kujutlusvõimet. Ta on võimeline rääkima erinevatest detailidest ning pealiskaudselt ka asjade tähendusest (Woolfson, 2001).

Nelja-aastane laps suudab esmakordselt kuulata õpetaja juhiseid ilma otsa vaatamata ning vajadusel oma tähelepanukeset muuta (Ward, 2001). Laps hakkab järjest enam pingutama, et mängudes edukamalt hakkama saada. Ta suudab oodata oma järjekorda ning sealt edasi usinalt tegutseda nii üksi kui kaaslastega. Lisaks kaaslastega koostööd teha ning ühiseid eesmärke saavutada (Woolfson, 2001). Ühistegevuseks saab nüüdseks lugeda ka etendamismänge - neid kavandatakse üheskoos, mängudes kehtestatakse ühised reeglid ning kui mängud on eakohased oskab ta reeglitest hästi kinni pidada (Ward, 2001).

Neljas eluaasta on sobivaim aeg alustada loovmänguga, kuna lapsel on arenenud oskus tunda ära erinevaid esemeid, teab erinevate materjalide ja eluliste nähtuste omadusi. Lapsel on tänu keelelisele arengule fantaasia õitseag ning laps suudab varasemast rohkem eripäraste liikumistega eksperimenteerida (sammas). Lisaks suudab laps kahte omadust selgelt hinnata ning ka võrrelda, järelikult on see soodne vanus, et alustada opositsiooniliste liikumistega -

suur-väike, peenike-paks, vaikne-vali (Woolfson, 2001). Neljaaastane laps oskab ka muusika rütmis tantsida ning on suutlik koos rekvisiitidega edasi liikuma (Ward, 2001). Ta oskab hüpata ühel jalal umbes 3-4x enne tasakaalu kaotamist ning lisaks ka osavalt hüpelda jalalt-jalale (Woolfson, 2001).

2.2.2. Vanem eelkooliiga

Vanemateks eelkooliealisteks loetakse 5-6-aastaseid lapsi. Antud vanuses on olulisel kohal individuaalsete omaduste kujundamine, milleks on kindlad kehalised võimed ja psühhofüüsilised oskused. Põhiliigutuste oskus on nüüdseks välja kujunenud, võimaldades märgata teatavat arengut kehalistes oskustes. Lisaks tekib laste võime sooritada silma ja käe koostööd nõudvaid harjutusi, tänu millele muutub vahendite käsitsemine oskuslikumaks (Oja, 2008).

Vanemas eelkoolieas kasutatakse muusikas vähem kontraste, millega taotletakse täpsust, sünkroonsust ja liigutuste viimistletust ning väljendusrikkust. Liikumisloomingu puhul tasub tähelepanu pöörata individuaalsusele ning originaalsusele - See aitab lapsel arendada ruumilist intelligentsust, esinemisjulgust ning üldiselt tunda eneseväljendusest rõõmu. Lapsed on võimelised esitama lihtsamaid tantse, kasutades eelnevalt õpitud põhiliikumisi ja tantsuelemente. Harjutatakse liigutuste täpsust, väljendusrikkust ning rühma sünkroonsust (samam).

Vanemas eelkoolieas on lapsed suutelised tegutsema sõnalise juhendamise järgi - See annab võimaluse tunnitegevust oluliselt mitmekesistada. Kuigi lapse oskused on oluliselt täiustunud, tuleb tunni tegevusi planeerides siiski arvesse võtta laste kiiret väsimust ning seetõttu planeerida vaheldusrikkad ning eriilmelise sisuga ülesanded ja harjutused. Lisaks on antud vanusele oluline tunnustamine nii väiksemate kui suuremate saavutuste eest (samam).

Viieaastane laps suudab eristada kehaosi, sooritada eripäraseid liikumisi ning põhisamme. Nende lemmik harjutusteks on eripärane hüplemine, täpsemalt kapak. On lapsi, kes sooritavad erinevaid hüplemisi nagu keksimine, kargamine, galopp küljele juba nelja-aastaselt, kuid enamik lapsi saab need selgeks viieselt (Woolfson, 2001). Viieaastane laps on võimeline sooritama eripäraseid ning keerukamaid tantsuliigutusi ja ka jadasid meelde jätma (Joyce, 1993). Järelikult saab kuuendast eluaastast alates tegeleda süvitsi erinevate koreograafiate ning jadade õppimisega.

Lapse keskendumisvõime on oluliselt täiustunud. Ta suudab ühe tegevuse juures olla pikemat aega ning pause võib teha alles siis, kui tegevus on oma eesmärgi täitnud või lõppenud. Laps on võimeline juba teadlikult valima, millele tähelepanu pöörab. Segavad faktorid mõjutavad teda oluliselt vähem kui varem. Peamiselt keskendub viieaastane laps sellele, mis talle kõige rohkem huvi pakub (Woolfson, 2001). Laps vajab kiitust ja positiivset tagasisidet ning väärtustab seda. Heakskiidu ajal on ta kaaslaste suhtes tunduvalt hoolivam ja tundlikum. Ta näeb vaeva, et hoida oma loodud positiivse kujundi staatust (sammas).

Kuueaastane laps kinnistab ja arendab kõiki eelkoolieas omandatud oskusi. Ta on osavam ja kehaliselt suutlikum kui iial varem - talle meeldib oma kehalisi oskusi praktiseerida igas elulises olukorras (sammas). Lisaks on kuueaastasel lapsel välja kujunenud kehaline vilumus ning kehakontroll, mis tähendab, et ka eripäraseid tantsuelemente suudavad nad iseseisvalt uurida ja katsetada (Joyce, 1993).

Alates kuuendast eluaastast on lapsed suutelised sooritama eripäraseid harjutusi kehalise võimekuse arendamiseks. Mitmed uuringud on kinnitanud, et kehaliste harjutuste sooritamine ei soosi lastel treenitusseisundi teket, vaid hoopis jõu, kiiruse, vastupidavuse ja painduvuse arengut (Oja, 2008).

3. UURIMISMETOODIKA

Käesoleva magistritöö üheks eesmärgiks oli uurida, milline on vajadus tantsuõpetajaid toetava metoodilise abimaterjali järele. Püstitatud uurimisküsimuste: “Milline on vajadus eelkooliealiste laste tantsuõpetuse metoodilise abimaterjali järele?” ning “Milline peaks olema metoodilise abimaterjali sisu, et toetada eelkooliealiste laste tantsuõpetajat?” väljaselgitamiseks viis autor läbi küsitluse eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetusega tegelevate õpetajate seas. Küsitluses osalemiseks toimus 2024. aasta veebruarist aprillini üleskutse erinevatel sotsiaalmeedia lehtedel nagu Facebook ning Instagram. Lisaks saadeti tantsuõpetajatele küsitlus nii personaalsetele e-mailidele kui ka läbi huviharidusasutuste kodulehekülgede. Küsitlusele vastas kokku 15 tantsuõpetajat nii huviharidusasutustest kui ka munitsipaal lasteaiast ja eralasteaiast.

Tuginedes nii küsimustiku tulemustele kui ka kirjanduses olevatele allikatele oli töö teiseks eesmärgiks välja töötada eelkooliealiste õpilastega töötavatele tantsuõpetajatele tantsuõpetust toetav metoodiline abimaterjal. Välja töötatud metoodilisele abimaterjalile hinnangu ning tagasiside saamiseks viidi läbi küsitlus kahe eksperdiga.

3.2. Andmete kogumine

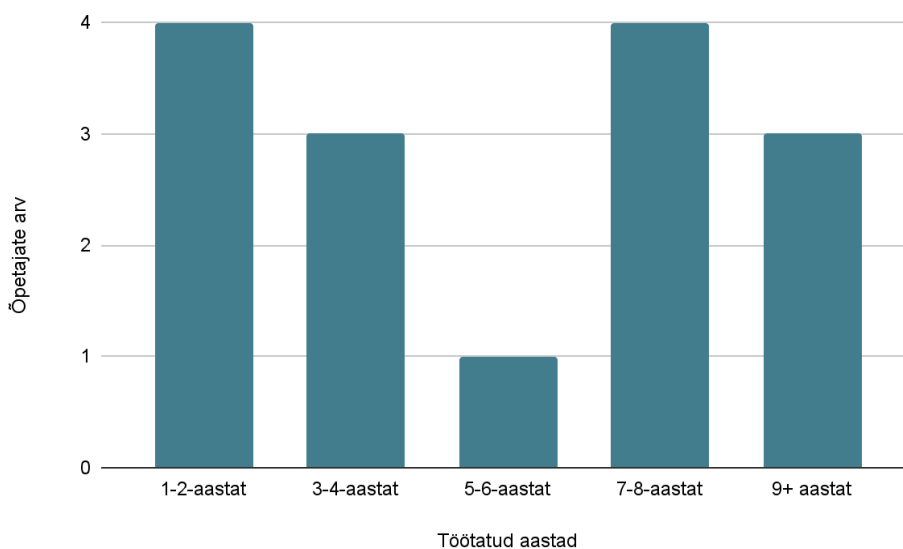
Tantsuõpetajatelt andmete kogumiseks kasutati *Google Forms* keskkonda, kus rakendati elektroonilist küsimustikku (Lisa 1). Mõõtevahendit kasutati eelkõige mugavaks ning kiireks vastamisvõimaluse loomiseks. Küsimustik koosnes üheksast küsimusest, milles kasutati nii suletud kui avatud küsimusi. Vastamiseks tehti eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetusega tegelevatele õpetajatele üleskutse sotsiaalmeedias ning lisaks võeti õpetajatega ühendust läbi erinevate Interneti kanalite, nagu kodulehed ning personaalsed e-mailid. Antud küsimustik koostati lähtuvalt töö eesmärgist ning uurimusküsimustest, et selgitada välja, kas loodav metoodiline abimaterjal on tantsuõpetajatele vajalik, mis on eelkooliealiste õpilastega tegelevate

tantsuõpetajate tegutsemise eesmärk, milline sisuline materjal tantsuõpetajaid töös aitab ning millest nad tunnevad puudust.

Ekspertidelt tagasiside ning hinnangu saamiseks koostati samuti küsimustik (Lisa 2), mis edastati ekspertidele personaalsetele meiliaadressidele. Küsimustik koosnes kuuest avatud küsimusest, mille vastused annavad ülevaate välja töötatud metoodilise materjali selgusest, tugevustest, nõrkustest ning ettepanekutest muudatusteks. Ekspertide tagasisidet ja soovitusi arvesse võttes tegi töö autor metoodilises abimaterjalis muudatusi ja parandusi.

3.1. Valim

Uurimuse läbiviimiseks moodustati kaks valimit - tantsuõpetajad ja eksperdid. Tantsuõpetajate valimi koostamisel kasutati ettekavatsetud valimit (Õunapuu, 2014). Valimisse kuulumise kriteeriumeid oli kaks: õpetaja tegeleb õppetöös tantsuõpetusega ning viib läbi tantsutunde eelkoolialiste õpilastega. Valimi suuruseks oli 15 õpetajat, kellest neli olid algajad õpetajad kogemusega 1-2 aastat, kolme küsitlusele vastanud õpetaja töökogemus oli 3-4 aastat, ühe õpetaja kogemus 5-6 aastat, nelja õpetaja töökogemus 7-8 aastat ning kolme õpetaja töökogemus 9+ aastat. Jooniselt 1. on näha õpetajate tööstaaži jagunemine. Kõikidest vastanutest 12 tantsuõpetajat töötas huviharidusasutuses, üks vastanutest eralasteaias, üks munitsipaal lasteaias ning üks vastanutest nii munitsipaal lasteaias kui ka huviharidusasutuses.

Joonis 1. Õpetajate tööstaaž

Ekspertide valimi moodustamise strateegiaks oli sihipärane valim (Õunapuu, 2014). Valikut tehes valiti välja eksperdid kriteeriumitega, kellest üks oleks seotud tantsuhuviharidusega ning teine õppekavade koostamisega. Eksperte tähistati vastuste saabumise järjekorras tähistega E1 ja E2. Ekspertide taustandmed on välja toodud tabelis 2.

Ekspert	Spetsialiseerumine	Tööstaaž	Õppekavade / ainekavade / juhendite koostamise kogemus
E1	Tantsuhuvihariduse spetsialist	39 aastat	Olemas
E2	Õppekavade spetsialist	23 aastat	Olemas

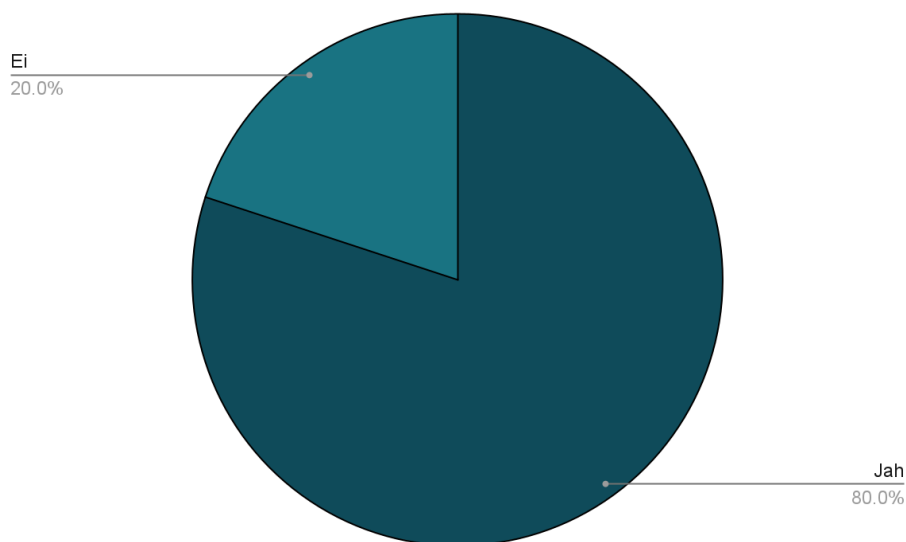
Tabel 2. Ekspertide andmed

4. TULEMUSED

Järgnevalt antakse ülevaade küsitluse tulemustest, esitatakse välja töötatud metoodiline abimaterjal ning eksperthinnangud metoodilisele abimaterjalile.

4.1. Küsimustiku kokkuvõte

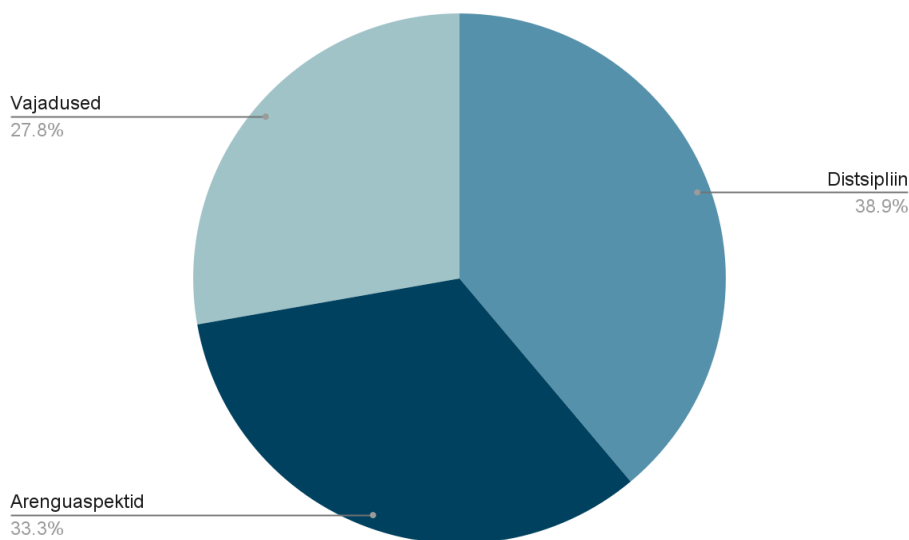
Küsitluse kaudu uuriti tantsuõpetajatelt tantsuõpetust toetava abimaterjali nõudluse ning vajaduse kohta. Tulemustest selgus, et kolm vastanutest abistavatest materjalist puudust ei tundnud, kuid 12 puudust tundis ning selle vajalikkust tajus. Kaks tantsuõpetajat, kes vastasid “ei”, omasid õpetamiskogemust rohkem kui viis aastat ning üks vastanutest kolm aastat, kes lisas, et on end palju arendanud erinevatel koolitustel. Protsentuaalne jagunemine on välja toodud joonisel 2.

Joonis 2. Tantsuõpetajat toetava abimaterjali vajadus.

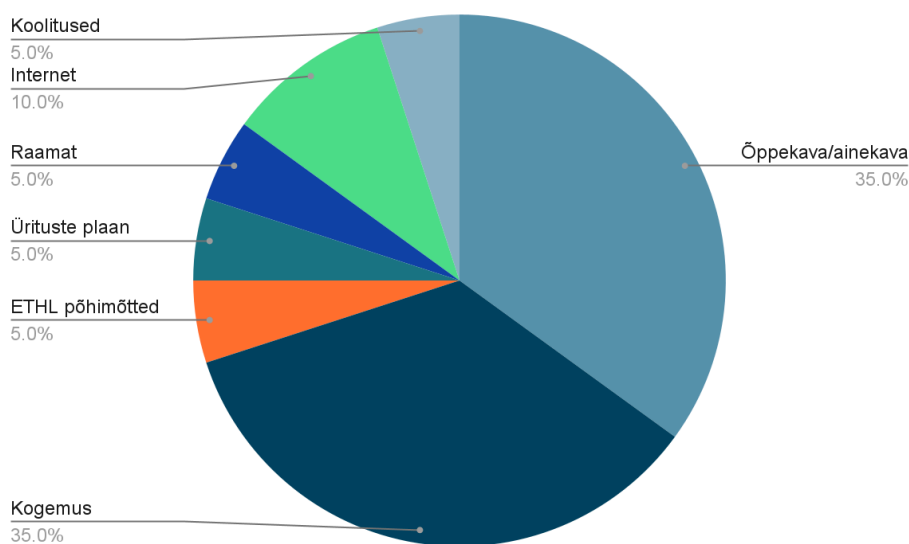
Peamiste eesmärkidega eelkooliealiste õpilaste tantsutunnis tõi viis õpetajat välja positiivsete liikumisharjumuste kujundamise ning kuus õpetajat liikumis- ja tantsurõõmu loomise. Kolme õpetaja eesmärgid sisaldasid keha tunnetuse ja tundma õppimise vajalikkust. Kaks õpetajat tõi välja liikumise ja tantsu vastu huvi tekitamise olulisuse, kaks õpetajat tantsuliste oskuste arendamise ning kaks ka tasakaalu, rütmi ja koordinatsiooni oskuste arendamise. Lisaks toodi välja eesmärgid nagu loovuse ja eneseväljenduse arendamine, eripäraste liikumisviiside tutvustamine, julguse ja improviseerimisoskuse arendamine, grupitunnetuse ning turvatunde loomine.

Suurimaid väljakutsed eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse tundide läbiviimisel oli vastuste alusel võimalik jaotada kolme peamisse kategooriasse. Esimese kategooria moodustasid distsipliini probleemid, teise teadmatus laste eakohastest oskustest ning kolmanda teadmatus õpilaste individuaalsetest vajadustest. Joonisel 3. on väljakutsed jaotunud protsentuaalselt. Suurima kategooria ehk distsipliini probleemide all toodi peamiselt välja laste tähelepanu hoidmise oskuse puuduse, sealhulgas õpetaja improviseerimise ning kohanemise oskuse vajalikkuse. Lisaks ka võimekuse hallata suuri lasterühmi. Teise kategooria ehk laste arenguliste oskuste juures toodi välja vähesed teadmised laste erinevate arenguastmete võimekuse ja suutlikkuse kohta. Kolmanda kategooria ehk teadmatus õpilaste individuaalsetest vajadustest all toodi välja laste psühholoogia ja vajaduste mõistmise puudumise, lisaks täheldati raskusi ka HEV lastega töötamisel.

Joonis 3. Suurimad väljakutsed

Selgus, et õpetajad ei ole leidnud ega kasuta ühtki eestikeelset abimaterjali eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse kohta. Peamiseks abistavaks teguriks toodi välja hoopis varasem töökogemus ning juba omandatud teadmised ja oskused. Teisalt toodi välja ka, et kasutatakse haridusasutuse õppe- ja ainekava. Kaks õpetajat nentisid, et otsivad tundide läbiviimiseks abi Internetist (teabetekstid, pildid ja videod). Lisaks täheldati abimaterjalidena koolitustel osalemist, ETHL põhimõtete kasutamist ning haridusasutuse ürituste plaanil tuginemist. Konkreetselt kindla näite tõi välja üks vastanutest - tema kasutab Anu Söödi raamatut “Tantsuõpetuse käsiraamat”. Joonisel 4 on välja toodud abimaterjalide valdkondade jaotumine protsentuaalselt.

Joonis 4. Tantsuõpetust toetavale abimaterjalile tuginemine

Õpetajad tõid välja, et enim soovitakse abimaterjalist leida kindlat tunni ülesehituse struktuuri erinevas vanuses laste jaoks, sealhulgas sobivaid tunnitegevusi ja suunavaid näpunäiteid. Mõista paremini laste psühholoogiat ning arengulisi oskusi. Mitmed vastanud tõid välja ka näidisharjutuste olemasolu vajaduse, et tekiks teooriaga reaalne seos. Mitmed õpetajad tõid välja ka tõdemuse, et ei ole tantsutehniliste oskuste edastamisel piisavalt pädevad ning sooviksid leida lisainformatsiooni, kuidas seda teha kehasõbralikult ning eale vastavalt, kuid samas tulemuslikult. Soovitakse informatsiooni, milliseid vahendeid ning mis eesmärgil neid tantsuõpetuses kasutada. Lisaks kerkis üles soov leida materjalist ka näpunäiteid sellest, kuidas luua õpilastele ühtset rutiini ilma, et nad samal ajal õppetööst ei tüdineks.

Töö autor palus küsitlusele vastanutel jagada soovitusi eelkooliealiste õpilastega töötavatele tantsuõpetajatele ja/või mõtteid, mida võiks silmas pidada tantsuõpetuse abimaterjali koostajad. Soovitused ja tähelepanekud olid järgmised: Tantsuõpetajatele suunatud soovituste hulgas oli peamiselt välja toodud laste vajaduste ja huvide arvestamist ning individuaalse lähenemise olulisust. Toodi välja, et eelkooliealiste õpilaste tantsutunnid oleksid eelkõige meelelahutuslikud ja nauditavad ning keskendutaks rohkem lapse arengu toetamisele kui tehnilistele harjutustele ja detailidele. Lisaks oli mitmeid kordi täheldatud, et tantsuõpetaja peab olema avatud erinevatele lähenemisviisidele, suhtuma igasse õpilasse kui indiviidi, õpilastega avatult suhtlema, neid kuulama ning mõistma nende huve ja soove. Sealhulgas kohandama tantsutunde vastavalt õpilaste suutlikkusele ning arengulistele võimetele. Abimaterjali koostajatelt oodatakse materjali, mis on õpetajaid realselt suunav ning abistav ning selle praktilist rakendatavust ning kättesaadavust. Enim esile kerkinud soov/soovitus oli, et abimaterjali juures oleks välja toodud ka näidisharjutused ja -ülesanded.

4.2. Metoodiline abimaterjal

Mänd (2003) on välja toonud, et lastega töötamisel on oluline teadlikkus arengu üldistest seaduspärasustest, õppe- ja kasvatusprotsesside kujundamise lähtekohtadest, didaktika põhiprintsiipidest ning oskust jälgida ja analüüsida last kui indiviidi. Antud alapeatükis on töö autor koondanud eelnimetatud tegurid ning välja töötanud eelkooliealiste laste tantsuõpetuse metoodilise abimaterjali. Loodud materjalist võivad abi leida nii tantsuhuvihariduse kui ka alushariduse õpetajad, kes tegelevad eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetusega.

Riiklik eksami- ja kvalifikatsioonikeskus (Kulderknup, 2009) on koolieelse lasteasutuse riikliku õppekava (2011) rakendamiseks välja töötanud seitse valdkonda, üheks neist “liikumine”. Antud valdkonna ülesehitus ja struktuur on võetud metoodilise abimaterjali aluseks. Töö autor on seda kohandanud vastavalt eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse olemusele, tuginedes nii käesoleva töö teoreetilisele osale, uuringu tulemustele kui ka enda kogemusele. Loodud metoodiline abimaterjal on jätk töö teoreetilisele osale.

Sissejuhatus

Tantsuõppega alustamisel nooremas eelkoolieas õpivad lapsed peamiselt liikumist jälgides ja imiteerides ning seejärel taasesitades, lähtudes tajumis- ja füüsilisest võimekusest. Vanemas eelkoolieas lisandub õppesse ka loovliikumine, ise-loomine ja improvisatsioon. Kui lapsel on tekkinud baasteadmised liikumisvõimalustest ning tantsuelementidest, oskab ta ka ise järjest enam ideid ja liikumisi luua (Cone & Cone, 2012).

Lastega tantsuõpetuse tunde läbi viies on oluline jälgida, et põhirõhk oleks lapsest lähtuval avastamisel, fantaseerimisel, loomisel ja leidmisel. Kui liikumisele luuakse hulgaliselt korraldusi ja parandusi, siis ei täida see tegevus oma eesmärki (Webster-Stratton, 2021; Mellon, 1999). Võimaldades liikumisel ja mängimisel lapsel julgelt oma tundeid väljendada, kasvab lapse enesekindlus ning enesesusaldus (Kikas & Niilo, 2008). Mida enam keskendutakse lapse individuaalsusele, omaalgatuslikkusele ja valikuvabadusele, seda väärtuslikum ja kvaliteetsem on pakutav tantsuõpetus (Karvonen, 2003).

Tantsuõpetuse üldeesmärgid. Tantsuõpetusega taotletakse, et õpilane:

- tahab liikuda, tantsida, mängida ja fantaseerida, ning tunneb selles vallas tegutsemisest rõõmu;
- omandab teadmised eripärastest tantsuelementidest - mõistab neid nii eraldiseisvalt kui ka omavahel seotult;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi, paarides ja rühmas;
- järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid (Oja, 2009).

Vanusespetsiifilised eesmärgid:

- nooremas eelkoolieas (2-4-aastane) on oluline ühtse rühmategevuse saavutamine, et lapsed oskaksid tegutseda rühmas ning kuulata õpetaja korraldusi;
- vanemas eelkoolieas (5-6-aastane) on oluline individuaalsete omaduste kujundamine, pidades silmas kehalisi võimeid ning füüsilisi oskusi (Oja, 2008).

Tantsuõpetuse üldine sisu:

1) põhiliikumised, 2) tantsuline liikumine, 3) liikumismängud, 4) loovliikumine, 5) rütmi- ja muusikatunnetus, 6) erinevad tantsuvormid.

Õpiväljundid:

- suudab näidata erinevaid liigutusi, mis etendavad üht või mitut tantsuelementi;
- omandab eripäraseid edasiliikumisoskuseid;
- oskab taasluua iseenda ja ka teiste liikumist, liikumismustreid ja kujundeid;
- oskab improviseerida ja välja mõelda liigutusi oma ideede või tunnete avaldamiseks;
- loob liigutuste jada, mille sisu on ise välja mõelnud;
- jälgib ja analüüsib kaaslaste liikumist;
- näitab üles austust teiste loomingu vastu;
- kehavigastuste vältimiseks näitab üles oskust ohutult liikuda;
- oskab töötada nii individuaalselt, paarides kui ka grupis (Cone & Cone, 2012; Karvonen 2003).

Lapse arengu eeldatavad tulemused

A R E N G	NOOREM EELKOOLIEALINE		
	2-aastane	3-aastane	4-aastane
S O T S I A L N E	- suudab järgida täiskasvanu juhiseid juhul, kui on saavutatud maksimaalne tähelepanu	- laps õpib vähehaaval kaaslastega koostööd tegema - keskendumisel oskab täita mängureegleid	- laps suudab kuulata õpetaja juhiseid ilma otsa vaatamata ning vajadusel tähelepanukeset muuta - suudab tegutseda nii ükski, kui kaaslasega - laps oskab järjekorras oma korda oodata
K O G N I T I V N E	- laps õpib tundma eripäraste objektide tunnuseid - tajub peamiselt horisontaalsuunas liikumist.	- suudab objekte eristada ühe tunnuse alusel - tekib esmane arusaam lihtsamatest äärmustest - hakkab tajuma vertikaalsuunas liikumist - mõistab tasandeid, suuruseid ja suundi	- suudab kahte omadust selgelt hinnata ning ka võrrelda - arenenud on oskus tunda ära erinevaid esemeid - teab erinevate materjalide ja eluliste nähtuste omadusi - oskab liikumiseks kasutada fantaasiat - suudab muusika rütmis tantsida
F Ü Ü S I L L N E	- imiteerib liigutusi ning erinevaid kehaasendeid - kõnnib nii ettepoole, tagurpidi, kui ka külgsuunas - kõnnib kikivarvul - kõnnib ettepoole mööda joont ning tahapoole joone läheduses, - seisab lühikeseks ajahetkeks ühel jalal - suudab seisult hüpata - suudab põlvitusasendist ilma käte abita püsti tõusta - suudab kahe jalaga hüpata pörandalt üles ning väikeselt tasapinnalt ka alla	- oskab jäljendamisel keerukamaid liigutusi matkida - hakkab arusaama liikumistest nagu keksimine, galopp ja kapak - suudab joosta poolvarbal, jooksu käigus soovitud suunas pöörata ja jooksu jätkata - oskab jooksult üles hüpata - oskab vahendeid veeretada - laps koordineerib käte ja jalgade vahelist koostööd, tänu millele on võimeline sooritama mitut kehalist harjutust korraga - laps on suuteline iseseisvalt kukerpalli tegema	- oskab sooritada eripäraseid hüplemisi (keksimine, galopp) - oskab tasakaalupingil liikuda ilma kõrvalist abi vajamata - oskab vahendeid, näiteks palli püüda - suudab koos rekvisiitidega nii kohapeal kui ka edasi liikuda

Tabel 3. Noorema eelkoolialise lapse eeldatavad arengulised tulemused

A R E N G	VANEM EELKOOLIEALINE	
	5-aastane	6-aastane
S O T S I A L N E	<ul style="list-style-type: none"> - suudab ühe tegevuse juures olla pikemat aega ning paus tehakse siis, kui tegevus on lõppenud - valib teadlikult millele ta tähelepanu pöörab - vajab pidevat positiivset kiitust ning väärtustab seda 	<ul style="list-style-type: none"> - suudab kontsentreeritult ning sihikindlalt tegutseda ühe kindla harjutuse juures, kuniks eesmärk on täidetud
K O G N I T I V N E	<ul style="list-style-type: none"> - tekib arusaam kohast, liikumisrajast ning fookusest - laps suudab objekte eristada kahe tunnuse alusel - suudab meelde jätta tantsujadasid - adub tantsuelementide olemust 	<ul style="list-style-type: none"> - laps suudab objekte eristada ja liigitada mitme tunnuse alusel - suudab õppida ja meelde jätta pikemaid tantsujadasid - olemasolevate teadmiste najal suudab ka ise kergemaid jadasid välja mõelda
F Ü Ü S I L I N E	<ul style="list-style-type: none"> - lapsel on tekkinud soov palju liikuda - ronida, hüpada, visata, püüda jms - olla füüsiliselt aktiivne - suudab hüpada ilma probleemideta jalalt jalale (tegevustesse võib kaasata ka hüppenööri) - hüplemisoskusele on lisandunud kapak - suudab sooritada keerukamaid tantsuliigutusi 	<ul style="list-style-type: none"> - välja on kujunenud kehaline vilumus ning kehakontroll - laps oskab roomata kõhuli ja neljakäpukil, kõndida, joosta, hüpelda, visata ja püüda erinevaid esemeid - lapse vastas kehapoolte koordineeritud toimimine ja liigutused on automatiseerunud - laps planeerib oma liikumist ette - lapsel on kujunenud positiivne kehatunnetus - liigutused on rütmiliselt õigesti sooritatud - laps kasutab jõudu eesmärgipäraselt - jäsemete koostöö on sujuv - keha keskjoone ületamine ei valmista probleeme (näiteks suudab puudutada parema käega vasakut õlga) - lapsel on arenenud tasakaal ja vastupidavus - suudab tantsuelemente iseseisvalt uurida ning nendega eksperimenteerida - oskab oskuslikult tegutseda tantsuelementidega

Tabel 4. Vanema eelkoolialise lapse eeldatavad arengulised tulemused

Struktuur

Antud struktuur on üles ehitatud vastavalt, et igas järgmises vanuseastmes uued elemendid mitte ei asendu, vaid lisanduvad.

		Metoodika	Põhiliikumine	Tants	Mäng
N O O R E M	2-aastane	- matkimine - imiteerimine - jäljendamine	- põhiliikumiste tundma õppimine ja nende järkjärguline kujunemine	- aastaajad - loodusnähtused - loomad - sõidukid	- matkimismängud - uurimismängud - sotsiaalsed mängud
	3-aastane			- tasandid - suunad - suurused - tempo	
	4-aastane	- fantaseerimine		- vastandlikud liikumised	
V A N E M	5-aastane	- loovliikumine	- kehaliste võimete arendamine	- loovtants - tantsujadade õppimine	- loovmängud - rollimängud - rahmeldamismängud
	6-aastane				

Tabel 5. Eelkooliealiste laste tantsuõpetuse struktuur

Metoodika - Nooremas eelkoolieas saadavad tantsuõpetust peamised märksõnad - imiteerimine, matkimine ja jäljendamine. Imiteerimine, mida nimetatakse ka sotsiaalseks õppimiseks, moodustab aluse kõigi hoiakute ja väärtuste kujunemisele (Kivi & Sarapuu, 2005; Mänd, 2003; Woolfson, 2001). Noorema eelkooliea teises pooles ehk ca 3,5-4-aastaselt toimub keeleoskuse suurejooneline areng, tänu millele oskab laps fantaseerida ja oma kujutlusvõimet kasutades iseseisvalt erinevaid ülesandeid lahendada (Ward, 2001; Woolfson, 2001). Vanemas eelkoolieas suudab laps oskuslikult järgida õpetaja korraldusi, tänu millele on võimalik tegeleda õpetaja juhiste järgi eripäraste loovliikumistega. Lisaks suudab laps ka selles vanuses tantsujadasid meelde jätta ning neid iseseisvalt esitada (Joyce, 1993).

Põhiliikumised - Põhiliikumisteks loetakse kõndimist, hüppamist, jooksmist, hüppamine, ronimist ja roomamist (Mänd, 2003). Eelkooliealiste laste tantsuõpetuses on põhiliikumistega tegelemine vajalik, kuna nende valdamine ja oskuslik kasutamine annab lapsele aimduse, kuidas põhiliikumisi loovalt eripäraste liikumisvõimalustega siduda. Nooremas eelkoolieas on põhifookuses põhiliikumiste kujundamine. Põhiliikumisi harjutatakse aega-mööda, arvestades ealisi oskusi ning vähehaaval muutuvad need automaatseteks liigutusteks. Hilisemas eelkoolieas on põhifookuses kehaliste võimete arendamine (Oja, 2008; Mänd, 2003). Erinevad uuringud on näidanud, et aktiivse liikumise korral areneb eelkooliealiste laste jõud, kiirus, vastupidavus ning paindumus (Oja, 2001).

Tants - Laps omandab 2-3-aastaselt esimesed teadmised loodusnähtuste, loomade, taimede ning eluliste toimingute kohta, tänu millele on neid soodne siduda tantsuõpetusega (Ward, 2001). Kuna põhiteema on selles vanuses imiteerimine ja jäljendamine, siis laps matkib heameelega ka ümbritsevas keskkonnas olevaid elusolendeid ning nähtusi - loomi, linde, loodusnähtusi ja inimeste tegevusi (Mänd, 2003).

Nelja-aastane laps suudab varasemast rohkem fantaseerida ning eripäraste liikumistega eksperimenteerida (Ward, 2001). Lisaks on lapsel tekkinud oskus kahte omadust hinnata ja võrrelda, tänu millele mõistab laps vastandlikke liikumisi (Woolfson, 2001).

Umbes viie-aastaselt on sobivaim aeg alustada loovtantsuga, kuna lapsel on arenenud oskus tunda ära erinevaid esemeid ning teab erinevate materjalide ja eluliste nähtuste omadusi (Sööt, 2016; Woolfson, 2001). Lisaks on viieaastane laps suutlik ka varasemast keerukamaid tantsuliigutusi õppima ning neid ühes jadas meelde jätma (Joyce, 1993). Eksperimenteerimise ning ka jadade õppimise tulemusena kasvab lapse isiklik repertuaar ning tänu sellele ka tema väljendusvõimalus (Kivi & Sarapuu, 2005).

Mäng - Nooremas eelkoolieas on kasutatakse peamiselt järgmisi mänguliike:

- Matkimismängud - vajalikud eelkõige loova mõtlemise ja fantaseerimisoskuse arendamiseks, mis omakorda aitab lapsel õppida emotsioonide valitsemist ja tunnete väljendamist (Webster-Stratton, 2021).

- Uurimismängud - laps õpib erinevate värvuste, kujude, struktuuride ja tekstuuride olemuse kohta (Ward, 2001).
- Sotsiaalsed mängud - laps õpib kaaslastega arvestama ja suhtlema (Kivi & Sarapuu, 2005).

Noorema eelkooliea lõpus või vanema eelkooliea alguses lisanduvad tantsuõpetusse:

- Rütmimängud - areneb lapse rütmi- ning liikumistunnetus.
- Etendamismängud - loovad soodsa keskkonna ühistegevusteks, kus üheskoos kavandatakse ja tegutsetakse (Ward, 2001).

Vanemas eelkoolieas võivad küll eeltoodud mängulised tegevused edasiarendatult säilida, kuid õppesse lisanduvad:

- Rahmeldamismängud - laste jaoks väärtuslikud eelkõige kõrgele intensiivsuse astemele, tänu millele laps energiat maandab (Kivi & Sarapuu, 2005).
- Rollimängud - aitavad kaasa sotsiaalsete pädevuste õppimisele ning arusaamale (samas).
- Loovmäng - arendab lapse loomingulisust, julgust ja otsustusvõimet (Sööt, 2011).

Õppekorraldus

Alushariduse õppekavas (2008) on välja toodud rühma suurusteks: sõimerühmas kuni 14 last, lasteaiarühmas kuni 20 last ning liitrühmas kuni 18 last. Vapperi (2022) sõnul peab iga seitsme lapse kohta olema tunnis üks õpetaja. (Abi)õpetajate kaasamine tantsutundi võib ennetada rühmas tekkivaid distsipliini probleeme ning aidata kaasa õpilastele individuaalsete vajaduste täitmisele. Kulderknup (2009a) on välja toonud vastavalt laste vanusele ning tähelepanuvõimele tantsutunni soovitusliku kestvusaja:

- 2-3-aastane - 10-15 minutit
- 3-5-aastane - 25 minutit
- 6-7-aastane - 35 minutit

Tantsutunde viiakse läbi frontaal-, rühma- ja ringmeetodil või individuaalse tööna.

- Frontaalmeetodi puhul on kõik õpilased üheaegselt tegevusse rakendatud ning õppimine toimub õpetaja vahetel juhtimisel. Soodne kasutada tunni ettevalmistus ja lõpuosas (Cone & Cone, 2012).

- Rühmameetodi puhul sooritatakse harjutusi gruppides, õpetaja jälgib ning vajadusel abistab. See arendab laste iseseisvust ning sobib hästi tunni põhiosasse (samas).
- Ringimeetod aitab õpilastele nii olla märgatud kui ka märgata kaaslast (Randrüüt, 2003).
- Individuaalse tegevuse puhul tegutseb õpilane talle määratud harjutusega, õpetaja annab konkreetseid juhiseid, jälgib ning vajadusel aitab (Sahva, 2014).

Tantsutundides tegutsevad lapsed nii individuaalselt, paarides, väikestes ja suurtes gruppides. Väikestes rühmades kannavad lapsed erinevaid rolle, jagavad ideid, harjuvad koos liikuma ja kujundavad rühma identiteeti. Lapsel on võimalus osaleda tunnis nii õppijate, loojate kui ka vaatlejatena. Taolistes olukordades ja rollides õpitakse austama erinevaid liikumiseelistusi ja õppima uusi ideid vastu võtma. Õpitakse tegema koostööd, lahendama konflikte, motiveerima teisi, keskendumata ning pakkuma teistele loomise protsessis tuge (Cone & Cone, 2012).

Rekvisiitide kasutamine

Keha tunnetuse ning eneseusalduse tugevdamisele aitavad kaasa erinevad võimlemisriistad ning liikumisvahendid. Need panevad lapse keskendumata, tähelepanelikult vaatlema ja kuulama, võrdlema ja klassifitseerima (Karvonen, 2003). Kahe kuni kolme-aastaste laste puhul on vahendite käsitsemisoskuste kujunemine suuresti seotud ka nende viimise, toomise ja paigutamise (Oja, 2008). Nelja-aastane laps oskab muusika rütmis tantsida ning on suutlik koos rekvisiitidega edasi liikuma (Ward, 2001). Liikumisel meeldib lastele lahendada väljakutseid ehk tasub seada neile liikumiseks tõkkeid - nõõrid, tunnelid, kastid, pink (Mänd, 2003). Kasutades tunnis erinevaid rekvisiite, nagu näiteks pallid, lindid, rõngad, kotikesed ja kellukesed saab laps tähelepanu suunata oma kehale objektile, mis muudab liikumise omakorda põnevaks ja kaasahaaravaks. Lapsed suhestuvad rekvisiidiga liigutades seda oma keha ümbritsevas isiklikus ruumis. Rekvisiitide abil on võimalik uurida ruumi keha ees, taga, pea kohal, jalgade vahel ja talje ümber, rekvisiidi peal või all liikudes (Cone & Cone, 2012; Mänd, 2003).

Muusika kasutamine

Muusika kasutamisel eelkooliealiste õpilaste tantsutunnis on mitmeid kasutegureid. Muusika saatel tantsimise eesmärk on liikumise ja muusika kooskõla saavutamine, lapse

reageerimiskiiruse ja erksuse arendamine, loominguliste võimete kujundamine ja tähelepanu juhtimine eripärastele väljendusvahenditele. Muusika kasutamine tantsutundides võimaldab tunnetada liikumise kaudu muusika vormi, vormiosade vaheldumist, karakteri eripärasid ning kohandada oma tegevust vastavalt muusikale (Muldma, 2008).

Kujutluspildid

Kujutluspildid on tantsutunnis head abivahendid. Tunduvalt lihtsam on lapsel harjutada ühel jalal seismist, kui visuaal luuakse näiteks pildi/foto näol ning seejärel proovitakse imiteerida flamingosid. Lapsel tekib peas kujutluspilt ning üldjuhul proovib ta seda suure pühendumusega sooritada (Mänd, 2003).

4.3. Ekspert hinnang metoodilisele abimaterjalile

Käesoleva magistr töö üheks eesmärgiks ning ka töö tulemuseks oli eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetajaid toetava metoodilise abimaterjali väljatöötamine. Kahelt ekspertilt paluti tagasisidet loodud metoodilisele abimaterjalile, küsides hinnangut nii materjali ülesehituse, tugevuste, nõrkuste ja ettepanekute kohta. Ekspertide pädevusteks saab lugeda nii tööstaaži kui ka kogemust õppekavade koostamise vallas.

Materjali ülesehituse osas tõi ekspert E1 välja, et metoodilise abimaterjali ülesehitus on selge, arusaadav ning loogiline. Kogu materjal on koostatud kompaktselt, samas ülevaatlikult. E2 sõnas samuti, et töö üldine liigendus on loogiline ja arusaadav. Ta lisis, et esitus, mille puhul igas järgmises vanuseastmes uued elemendid mitte ei asendu, vaid lisanduvad, on mõistlik ning väldib asjatuid korduseid.

Tugevusena nimetas ekspert E1 tantsuõpetuse struktuuri tabelit, mis on hästi hoomatav ning mille järgi tundub tantsuõpetajal hea õppetundi üles ehitada. Struktuuri all lahti kirjutatud teemad aitavad tabelit paremini mõista ja tunni ülesehitust mõtestada. E2 leidis, et materjal on aktuaalne ja vajalik. Jätkates, et kuna alushariduses pakutakse paljudes lasteaedades tantsuõpetust kas õppekava osa või ringitegevusena, siis käesolev metoodiline abimaterjal aitab eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse tegevust süsteemsemalt kavandada. Lisaks on mitmeid

tantsuringe, mis soovivad tegutseda huvikoolidena ja vajavad selleks õppekavasid - loodud metoodiline abimaterjal aitab kaasa ka koolieelikute tantsu-alaste õppekavade loomisel.

Tugevustena tõi E2 välja lõimingu üldoskustega - kuidas tantsu abil on võimalik toetada lapse mänguuskust, tahtelisi omadusi, loovust, enesekindlust, sotsiaalsuse arengut ning samuti ka arusaamu tervisest ja ohutusest. Lisaks mainis E2 tugevusena ka asjaolu, et eesmärkides on välja toodud tantsurõõm – vaimselt terve ja tasakaalustatud isiksuse arengus on loovtegevused ja liikumine äärmiselt olulised ning tantsus need kaks kohtuvad.

Nõrkustena nentis E1, et antud metoodilist materjali eraldiseisvana vaadeldes ei ole täpselt aru saada, kes on metoodilise materjali sihtgrupp - Kas alushariduse liikumisõpetajad või tantsuõpetajad, kes töötavad vastava vanusegrupi lastega? Kas pigem alustavad tantsuõpetajad või kõik, kes selles vanuses lastega tegelevad? Ta lisas, et see võiks olla materjali juures eraldi välja toodud. Lisaks tõi E1 välja, et taolise materjali loomise juures võiks olla kasutatud uuemaid allikaid. E2 tõi välja, et välja töötatud metoodilises materjalis näitab terminoloogia kasutamine erudeeritust ning soovitab need asendada lihtsamate sõnade vastu. Näiteks lokomotoorsed ja mittelokomotoorsed liikumised. Vastavalt soovitusele tegi töö autor ka metoodilises abimaterjalis korrekture ning asendades keerukamad sõnad eestipäraste lihtsamate terminitega.

Ettepanekutena tõi E1 välja, et metoodikale võiks juurde lisada ka mõistete peatüki - peamiselt oleks sellest palju kasu just alustavatel õpetajatel, iseäranis neil, kes tantsu õpetamist otseselt kuskil õppinud ei ole. Ta lisas, et väärtustab abimaterjali juures ka näpunäiteid, kuid neid võiks rohkem töösse lisada. Lisaks tõi E1 välja, et kuna tegemist on väärt materjaliga, siis tuleks aegsasti mõelda ka sellele, kuidas jõuaks materjal sihtgrupini. E2 soovitas metoodilises abimaterjalis pealkirja “lapse arengu eeldatavad oskused ja tulemused” vahetada “lapse arengu eeldatavad tulemused” vastu, kuna oskused, teadmised kui ka hoiakud ongi ühiselt nimetatavad eeldatavateks (arengu)tulemusteks - Töö autor vastava muudatuse töös ka tegi.

5. JÄRELDUSED JA ARUTELU

Eelkooliealistele õpilastele suunatud tantsuõpetus, nagu iga teine õppeaine, peab olema struktureeritud, eelplaneeritud ning õpilaste arengut toetav. Erinevates vanuseastmetes tuleb tunni sisu luua eale vastavalt, et aastate lõikes need üksteist järgnevalt täiendaks ning arengut võimalikult potentsiaalselt toetaks. Kvaliteetselt kavandatud tantsuõpetus toetab lapse arengut mitmekülgset - viisidel mil moodi ükski teine aine seda ei paku.

Eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetaja teadmised omavad õppe kavandamisel ja läbiviimisel olulist tähendust, kuna eelkooliealise lapse keha on kiires arengus ning lapse võimed, oskused ning eakohane suutlikkus on eelkooliea igas vanuseastmes erinevad. Autorile teadaolevalt ning ka käesolevast tööst selgus, et eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetust toetavat eestikeelset kirjandust, milles oleks komplekselt ühendatud ja esitatud nii laste arengulised võimed ja eakohased oskused kui tantsu õpetamise eripära, tänasel päeval puudub.

Üheks magistritöö eesmärgiks oli uurida, milline on vajadus toetava metoodilise abimaterjali järele. Selgus, et neid õpetajaid, kes tuginevad oma töös konkreetselt mõningale eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse abistavale abimaterjalile, ei ole. Toodi välja küll Anu Söödi raamat “Tantsuõpetuse käsiraamat”, kuid see ei ole eelkooliealiste õpilaste põhine, vaid käsitleb tantsuõpetust üleüldiselt. Õpetajad tõid välja, et toetuvad peamiselt oma enda kogemusele, kuna abistavat kirjandust on vähe. Abi otsitakse ka Internetist, mis viitab, et tantsuõpetajatel on vajadus lihtsasti leitava digitaalsisu järele. Välja töötatud metoodiline abimaterjal võib olla üks võimalik abivahend õpetajate toetamiseks.

Esimese uurimisküsimusena sooviti välja selgitada, et milline on vajadus eelkooliealiste laste tantsuõpetuse metoodilise abimaterjali järele. Siinkohal toob autor välja töö piiranguna asjaolu, et vaatamata autori üleskutsetele sotsiaalmeedia lehtedel nagu Facebook ja Instagram, meili teel küsitluste edastamisele nii tantsukoolidele kui ka tantsuõpetajatele, moodustas küsitluse valimi kõigest 15 tantsuõpetajat. Taoline valim mõjutab tulemuste üldistatavust, kuna

esindab vaid väheste tantsuõpetajate arvamust. Kuigi uurimuse tulemused ei ole üldistatavad, annavad need siiski esmased teadmised toetava abimaterjali vajaduse kohta.

Uuringus selgus, et 15-st 12 tantsuõpetajat metoodilise abimaterjali olemasolul vajalikkust näeb ning oma töös seda rakendaks. Kaks tantsuõpetajat, kes abimaterjalist puudust ei tundnud, omasid tantsuõpetaja kogemust enam kui viis aastat. Järelikult on õpetajad aja jooksul ise piisavalt erinevaid materjale või teadmisi kogunud ning enda õpetamismetoodikat arendanud. Üks õpetaja, kes omas tantsuõpetajana kogemust ca kolm aastat, samuti abimaterjali järgi vajadust ei tundnud. Ta lisas, et arendab ennast pidevalt erinevatel koolitustel. See viitab asjaolule, et pidev enese arendamine ning koolitustel osalemine võib kompenseerida abimaterjali vajadust.

Küsitluse põhjal saab väita, et eelkooliealiste laste tantsutundides on õpetajatel mitmekülgsed eesmärgid. Õpetajad proovivad pakkuda lastele positiivseid ning meelelahutuslikke tantsutunde, mis potentsiaalselt soodustaksid elukestvat liikumisrõõmu. Murekohti tingivad tantsuõpetajatele distsipliini probleemid, teadmatus laste eakohastest oskustest ning teadmatus õpilaste individuaalsetest vajadustest. Olukorras, kus distsipliini probleeme tekitab suure rühma haldamine, võib üheks lahenduseks olla (abi)õpetajate kaasamine tantsuõpetuse tundides. Tihtipeale tegutsevad tantsuõpetajad tunnis üksinda, kuid iga seitsme lapse kohta peaks tunnis olema üks õpetaja. Laste hajusat tähelepanu arvestades tuleks luua tunnid, mis on läbimõeldud, struktureeritud, lastepärased, kaasahaaravad ning arengulisi võimekusi arvestavad. Veendumaks, et tunnid on eakohased, laste võimeid arvestavad ning rõõmu pakkuvad, võib see aidata vältida mitmeid distsipliini probleeme. Mida rohkem on õpetajal teadmisi ja oskusi erinevate olukordade lahendamiseks, seda oskuslikum ja tulemuslikum on õpetaja töö. Teadmatus laste eakohastest oskustest ning individuaalsetest vajadustest viitab vajadusele õpetajatel end koolitada ning professionaalselt arendada. Õpetajal on oluline mõista erinevate vanusegruppide arenguomadusi ning kuidas kohandada tantsuõpetust vastavalt nende omadustele. Siinkohal võib tantsuõpetust toetava metoodilise abimaterjali olemasolu aidata kaasa õpetaja teadmistele ning murekohtade lahendamisele.

Teise uurimisküsimusena sooviti teada, milline võiks olla metoodilise abimaterjali sisu, mis toetaks eelkooliealiste laste tantsuõpetajat. Selgus, et õpetajad soovivad leida abimaterjalist vastavalt vanusele tantsuõpetuse struktuuri, tunnitegevusi, näidisharjutusi ning praktilisi näpunäited. Siinkohal tooks töö autor välja töö piiranguna asjaolu, et küsimustiku päises kirjas

olnud vastamise aeg 5-10 minutit võis olla vastajatele eksitav, kuna peamiselt oli autor kasutanud avatud küsimusi. Sisukate vastuste korral kuluks vastamiseks pikem aeg, mistõttu kujunesid vastuseid pigem pealiskaudseks. Edaspidise uurimuse korral soovitaks töö autor tulemuslikumateks vastusteks kas pikendada vastamise aega või lisada ka valikvastusega küsimusi.

Käesoleva töö tulemusena on väljatöötatud metoodilises materjalis esitletud eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse olemus sissejuhatuse näol, tantsuõpetuse üldeesmärgid, vanusespetsiifilised eesmärgid, õpiväljundid, tantsuõpetuse üldine sisu ja struktuur, lapse arengu eeldatavad tulemused, õppekorraldus ning näpunäited. Ekspertide hinnangu kohaselt on töö aktuaalne ning tänapäeva eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse populaarsust arvestades igati vajalik ning õpetajatele kasulik.

Edasises töös oleks võimalik luua vanuseastmete kaupa ka näidisharjutused ning tunnitegevused, mis annaks konkreetse ülevaate sellest, millised harjutused enim antud vanuseastmes last arenguliselt toetaks. Töö autor soovib edasises töös näidisharjutused välja töötada koostöös liikumisterapeutide või -ekspertidega, et nende mõju lapse arengule oleks suurim. Arvesse tuleks võtta ka õpetajate soovi, et igat vanuseastet selgitataks eraldi, arvestades laste psühholoogiat ning eakohaseid oskusi ja suutlikkust. Ekspertide soovitude kohaselt võiks töösse lisada ka eraldi peatükina mõisted/terminid, et kogu materjali informatsioon oleks arusaadav ka algaja või ilma kogemusega õpetajale.

Käesoleva töö praktiline väärtus seisneb uue, eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetuse õpetajaid toetava abimaterjali loomises. Abimaterjali on võimalik peale mõningaid kohandusi ja täpsustusi kasutada süsteemse abivahendina eelkooliealiste õpilastega tantsuõpetuse õppetöö läbiviimiseks. Töö autor leiab, et välja töötatud materjalist ning uurimustulemustest võiksid väärt informatsiooni leida mitte ainult tantsuhuvihariduses, vaid ka alushariduses töötavad õpetajad. Lisaks ka õppekavade ning õppematerjalide arendajad ja koostajad. Koostatud metoodiline abimaterjal edastatakse ka Eesti Tantsukunsti ja Tantsuhariduse Liidule ning Eesti Tantsuhuvihariduse Liidule, eesmärgiga teavitada koondatud materjali olemasolust ning potentsiaalsest sidususest tantsuspetsialisti kutsestandardi tasemega 5.

KASUTATUD KIRJANDUS

- Balgaonkar, A., V. (2010). *Effect of Dance / Motor Therapy on the Cognitive Development of Children*. India: International Journal of Arts and Sciences
- Butterworth, G., & Harris, M. (2002). *Arengupsühholoogia alused*. Tartu: Tartu Ülikooli kirjastus. <https://www.orula.ee/oppekava/opioskused/>
- Cone, T. P. & Cone, S. L. (2012). *Teaching Children Dance*. Human Kinetics
- Etti, A. (s.a). *Lapse areng 2.-6. eluaastal*. Tegevusterapeut Ande Etti. <https://tegevusterapeut.ee>
- Haridus- ja teadusministeerium. (2019). *Lasteaia riiklik õppekava - tööversioon*. https://www.hm.ee/sites/default/files/lasteaia_oppekava_printi.pdf
- Joyce, M. (1993). *First Steps in Teaching Creative Dance to Children*. McGraw-Hill Education
- Karvonen, P. (2003). *Liikumisrõõm*. Tallinn: Kirjastus Ilo
- Kikas, E. & Niilo, A. (2008). *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Kulderknup, E. (2009). *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus. Tartu: Kirjastus Studium.
- Kuusik, Ü. (2007). *Laste arengu toetamisest sõimerühmas*. A. Kons (Toim), *Väikelapse kõne, keele ja tunnetustegevuse areng*. Tallinn: Kirjastus Ilo.
- Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava. RT I 2008, 23, 152; (2011). Haridus ja teadusministeerium. <https://www.riigiteataja.ee/akt/12970917?leiaKehtiv>
- Liikumise olulisusest lapseas*. (2021). Tea ja toimetaja alushariduses. <http://www.teatoimeta.ee/uus/lasteaed/muusika-ja-liikumine/liikumise-olulisusest-lapseea>
- Mellon, Z. (1999). *Rütmika - loov liikumine*. Koolibri kirjastus
- Muldma, M. (2008). *Muusikaline kasvatus*. Kikas, E. (Toim), *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.
- Mänd, M. (2003). *Lasteaiaõpetaja käsiraamat*. Tallinn: Riiklik eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus.
- Oja, L. (2009). *Valdkond "liikumine"*. *Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad*. Kulderknup, E. (Toim). Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus. Tartu: Kirjastus Studium.
- Oja, L. (2008). *Kehaline areng*. *Liikumine*. Kikas, E. (Toim), *Õppimine ja õpetamine koolieelses eas*. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus.

- Oja, L. (2001). *Liikumismänge algastmele*. Tallinn
- Oja, L & Savik, O. (1999) *Kehalisest kasvatuses algklassides. Soovitused algklasside õpetajale. Laste ja noorukite riiklik terviseprogramm aastani 2005*. Tallinn
- Randrüüt, K. (2003). *Valik kehalisi harjutusi laste- ja noorte liikumistundides kasutamiseks*. Tallinn
- Sahva, V. (2014). *Kehaline kasvatus. Õpetaja käsiraamat*. Tallinn: Kirjastus Koolibri
- Sansom, A, N. (2011). *Movement and dance in young children's lives: crossing the divide*. New York: Peter Lang Publishing
- Sarapuu, H. & Kivi, L. (2005). *Laps ja lasteaed: lasteaiaõpetaja käsiraamat*. Tartu: Atlex
- Sööt, A. (2011). *Loovmäng*. Eesti Tantsuhariduse Liit
- Sööt, A. (2016). *Loovtants*. Eesti Tantsuhariduse Liit
- Tantsuhuvihariduse põhimõtted. (2021). Eesti Tantsuhuvihariduse liit.
https://tantsuharidus.ee/wp-content/uploads/2021/11/Tantsuhuvihariduse-po%CC%83him-o%CC%83tted_2021.pdf
- Vapper, T. (2022). *Uus alushariduse ja lapsehoiuseadus on tulekul*. Õpetajate leht.
<https://opleht.ee/2022/01/uus-alushariduse-ja-lapsehoiuseadus-on-tulekul/>
- Ward, S. (2001). *Terane laps*. Tallinn: Varrak.
- Webster-Stratton, C. (2021). *Imelised aastad*. Tallinn: Atlex AS
- Woolfson, R, C. (2001). *Arukas laps*. Tallinn: Sinisukk.
- Õunapuu, L. (2014). *Kvantitatiivne ja kvalitatiivne uurimismeetod sotsiaalteadustes*.
<https://dspace.ut.ee/server/api/core/bitstreams/3538e168-6012-4e90-8484-4bb59be8b14a/content>

LISAD

Lisa 1 Tantsuõpetajate küsimustik

TANTSUÕPETUS EELKOOIEALISTELE ÕPILASTELE

Mina olen Kristiin Raudnagel, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kunstide ja tehnoloogia õpetaja õppekaval, spetsialiseerumisega tantsuõpetaja erialale, õppiv üliõpilane.

Magistritöö raames soovin uurida tantsuõpetuse mõju eelkooliealiste laste arengule ning seeläbi luua alushariduses valdkonna "tants" abimaterjali tantsuõpetaja töö lihtsustamiseks ning eesmärgipäraseks tegutsemiseks. Loomes aluseks olen võtnud alushariduse riikliku õppekava õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad ning struktuuri.

Antud küsimustiku eesmärk on välja selgitada kas taoline materjal on üldse tantsuõpetajatele vajalik, mis on 2-6-aastaste õpilastega tegelevate tantsuõpetajate tegutsemise eesmärk, milline sisuline materjal neid töös aitab, ning millest nad tunnevad puudus.

Vastamine on anonüümne ning ajakulu on ca 5-10 minutit.

1. Millises vanuses lapsi Sa õpetad?

- 2-aastased
- 3-aastased
- 4-aastased
- 5-aastased
- 6-aastased

2. Mitu aastat oled tegutsed 2-6-aastaste õpilaste tantsuõpetajana?

3. Millises haridusasutuses 2-6-aastaste tantsutunde juhendad?

- Munitsipaallasteaed
- Eralasteaed
- Huviharidusasutus

4. Mis on Sinu peamine eesmärk 2-6-aastaste õpilaste tantsutunnis?

5. Millise sisulise materjali abil tantsutunde planeerid / tantsutundides tegeled? (õppekava, ainekava, raamatud jm)

6. Millised on Sinu suurimad väljakutsed 2-6-aastaste lastega tantsuõpetuse valdkonnas?

7. Kas oled puudust tundnud mõnest konkreetsest tantsuõpetajat toetavast materjalist / ressursist?

- Jah
- Ei

8. Kui vastasid jah, siis millist infot sooviksid toetavast materjalist leida?

9. Kas Sul on mingeid soovitusi tulevastele tantsuõpetajatele või ainekavade/abimaterjali koostajatele, kes tegelevad 2-6-aastaste õpilastele pakutava tantsuõpetusega?

Lisa 2 Ekspertide küsimustik

METOODILINE ABIMATERJAL EELKOOLIEALISTE LASTE TANTSUÕPETUSE ÕPETAJATE TOETAMISEKS

Lugupeetud ekspert,

Mina olen Kristiin Raudnagel, Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kunstide ja tehnoloogia õpetaja eriala magistrant. Olen oma magistri lõputöö raames välja töötanud eelkooliealiste õpilaste tantsuõpetajaid toetava metoodilise abimaterjali. Loodud abimaterjali selguse, olulisuse ning väärtuse väljaselgitamiseks palun Teil eksperthinnangu näol vastata alljärgnevatele küsimustele. Vastamine on anonüümne ning kogutud andmeid kasutatakse ainuüksi magistritöös.

Tänan Teid!

1. Mis on Teie praegune amet / peeriala?
2. Kuu Te olete oma-ala spetsialistina töötanud?
3. Kas metoodilise abimaterjali ülesehitus oli Teile selge ja arusaadav?
4. Millised on Teie arvates välja töötatud metoodilise materjali tugevused?
5. Millised on välja töötatud metoodilise materjali nõrkused?
6. Millised oleksid teiepoolsed täiendavad ettepanekud?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, Kristiin Raudnagel,

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose **METOODILISE ABIMATERJALI VÄLJATÖÖTAMINE EELKOOLIEALISTE LASTE TANTSUÕPETUSE ÕPETAJATE TOETAMISEKS**, mille juhendaja on Anu Sööt, reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Kristiin Raudnagel

19.05.2024